

NESTIMIR

Letnik XVIII.

Celovec, petek, 15. marec 1963

Štev. 11 (1086)

Po sklepu vodstva SPÖ:

Dr. Adolf Schärff**bo spet kandidiral pri volitvah
zveznega prezidenta**

Vodstvo Socialistične stranke Avstrije je je zadnji petek na Dunaju sprejelo sklep, da prosi zveznega prezidenta dr. Schärffa, da ponovno kandidira pri volitvah zveznega prezidenta 28. aprila. Zunanji minister dr. Kreisky je v zastopstvu obolelega predsednika stranke dr. Pittermanna poudaril, da postavlja s tem socialistična stranka najboljšega moža, ki ga ima Avstrija, za najvišjo funkcijo republike. Ob tej priložnosti je opozoril na važno vlogo, ki jo igra zvezni prezident, ter poudaril, da so vsi trije povojni prezidenti — dr. Renner, dr. Körner in dr. Schärff — izšli iz vrst socialistične stranke.

V ponedeljek se je posebna delegacija vodstva SPÖ zglasila pri zveznem prezidentu in ga obvestila o sklepu stranke ter mu predložila prošnjo za prevzem kandidature. Dr. Schärff je prošnjo ugodil in se bo skupno z bivšim kanclerjem ing. Raabom, kandidatom ÖVP, predstavil avstrijskim volivcem, ki bodo 28. aprila odločili, kdo bo novi avstrijski zvezni prezident, najvišji predstavnik Avstrije.

Avstrija se je spomnila usodnih marčnih dni pred 25 leti in počastila spomin žrtev nacizma

V ponedeljek pred 25 leti je prenehala obstajati prva republika Avstrija. Takratna vlada pod predsedstvom kanclerja dr. Schuschnigga je — izolirana in zasovražena od delavstva — kapitulirala pred pritiskom Hitlerja, s čemer je bila Hitlerjevimi armadam odprta pot za vstop v Avstrijo. Prva republika Avstrija je postala Osmarkec nacističnega tretjega rajha.

Tega prvega akta Hitlerjeve in nacionalsocialistične agresije, ki je v naslednjih sedmih letih preplavila Evropo z vsemi svojimi strahotami in razdejanji ter pokolji milijonov nedolžnih mož, žena in otrok, se je v preteklih dneh avstrijska javnost spominjala v številnih spominskih svečanostih. V ponedeljek je imela zvezna vlada na Dunaju spominsko sejo, nato pa je bila na Trgu junakov državna spominska svečanost, na kateri je govoril kancler dr. Gorbach. To svečanost je v posebni oddaji za šole prenašala tudi avstrijska televizija.

Podobne spominske seje in svečanosti so bile v ponedeljek, torek in sredo sklicane s strani deželnih vlad ter številnih občin in javnih ustanov, političnih strank, protifašističnih organizacij in organizacij žrtev fašizma.

V zvezi s petindvajsetletnico marčnih dogodkov v Avstriji je zvezni prezident dr. Schärff kot vrhovni poveljnik avstrijske vojske izdal dnevni ukaz, v katerem je avstrijske vojske opozoril na dogodke pred 25 leti in jih spomnil na njihove dolžnosti nasproti sedanji republiki in domovini. Zvezna vlada je naslovila na avstrijsko ljudstvo

proglas, v katerem je bilo med drugim rečeno, da so ti marčni dnevi resno svarilo, da je treba neodvisnost in svobodo Avstrije neomajno čuvati in da je treba vedno spet postaviti v ospredje tisto, kar družbi, in ne ono, kar razdvaja. Avstrijski mladinski krožek, ki združuje avstrijske demokratične mladinske organizacije, pa je v svojem proglasu svaril vse, ki danes spet poskušajo širiti nacionalsocialistično ideologijo, da je mladina budna in da se bo znala boriti proti vsem, ki neljubo sovraštvo in ji hočejo vzeti svobodo.

Avstrijska sindikalna zveza in Zvezna gospodarska zbornica sta pozvali vsa podjetja in vse delojemalce, da v počastitev spomina žrtev, ki so jih zahtevali v Avstriji marčni dogodki 1938 in naslednjih 7 let, v sredo opoldne za 5 minut prekinajo delo in da poslušajo spominski nagovor zveznega prezidenta dr. Schärffa po avstrijskem radiu. Ko se je spomnil usodnih dogodkov pred 25 leti in ko je počastil spomin žrtev naslednjih 7 let, je zvezni prezident roleče posvaril javnost, naj tudi v danih pogojih ne postavlja skupinskih koristi kot prestižnega vprašanja, marveč naj zmeraj sledi poti, ki družbi, ker je le ta pot v dobrobit skupne domovine.

Tudi na Koroškem je bilo v spomin na usodne marčne dogodke leta 1938 več spominskih sej in spominskih svečanosti. Na čelu teh je bila spominska seja koroške deželne vlade v sredo, ki ji je sledila veličastna spominska svečanost v veliki dvorani Doma glasbe. Na tej svečanosti je govoril deželni glavar Ferdinand Wedenig. Sve-

V ZAHODNI NEMČIJI:

Plodna tla za tuje fašistične organizacije

Današnja Zahodna Nemčija ne uživa žalostnega „slovesa“ le zaradi tega, ker je v tej državi še danes na vodilnih mestih mnogo obremenjenih nacistov in vojnih zločincev, marveč so v Zahodni Nemčiji plodna tla tudi za najrazličnejše tuje fašistične organizacije, ki kujejo svoje revanšistične načrte in hujskajo proti državam, iz katerih so njihovi člani zbežali pred zasluženim kaznjem za zločine, zagrešene med zadnjo vojno. Pred nedavnim je zahodnonemško notranje ministrstvo v svojem uradnem biltenu poročalo o dejavnosti teh ekstremističnih desničarskih skupin. V poročilu je rečeno, da število aktivnih članov profašističnih organizacij v Zahodni Nemčiji pada, vendar jih obstaja še 112, ki izdajajo tudi 49 listov z naklado kakih 200.000 izvodov.

Notranji minister Höcherl je v tej zvezi izjavil, da bonnska vlada „ne bo trpela“, da bi različne nacionalsocialistične emigrantske organizacije motile mir v Zahodni Nemčiji. Priznal je, da pomeni dejavnost teh organizacij kršitev pravice do gostoljubja, ki jim je bilo izkazano. Notranji minister je tudi opozoril, da njegova vlada ne bo dovolila, da bi fašistične organizacije iz sosednjih držav prenašale svojo aktivnost na ozemlje Zahodne Nemčije.

Do teh odkritih besed so se zahodnonemške oblasti priborile seveda šele po bridkih izkušnjah, ki jih imajo zaradi dejavnosti teh fašističnih elementov. Zadnji povod pa jim je očitno dal lanskoletni zločinski napad ustaških emigrantov na jugoslovansko predstavništvo v Bad-Godesbergu, ki je izzval silno ogorčenje v vsej demokratični javnosti ter oster protest jugoslovanske vlade.

Kot prvi ukrep zahodnonemških oblasti v boju proti fašističnim organizacijam je treba smatrati nedavni razpust tako imenovanega združenja hrvaških križarjev v Kölnu, kateremu pripadajo tudi atentatorji, ki so bili aretirani v zvezi z napadom na jugoslovansko predstavništvo. O tem združenju so objavili zdaj v Bonnu, da gre za najbolj radikalno desničarsko-ekstremistično emigrantsko organizacijo, katere dejavnost je naperjena proti zahodnonemškemu zakonu in proti mednarodnemu sporazumevanju, zato jo je bilo treba razpustiti.

Vladna pogajanja:

Še bo treba čakati

Ze v zadnji številki našega lista smo ugotovili, da se pogajanja o novi zvezni vladi vedno, ko vse izgleda, da pot do sporazuma ni več dolga, znova znajdejo pred novimi zapletljivi, ki onemogočijo zadovoljivo zblizanje med stališči obeh velikih strank. Pred dnevi je na Dunaju že prevladovalo mnenje, da bo ta teden končno le prišlo do rešitve vladne krize in so nekateri celo že napovedovali sporazum o novi vladi za danes. Vendar se je — kot že tolikokrat v zadnjih mesecih — spet izkazalo, da bo treba še čakati, vsaj do prihodnjega tedna, če ne pride še kaj posebnega vmes.

V nekaterih pododborih, ki obravnavajo posamezna področja bodočega sodelovanja med ÖVP in SPÖ, so se v zadnjih dneh načelno že sporazumeli, zato pa so na drugih področjih ostale še bistvene razlike v gledanju ene in druge stranke. Poleg tega pa so se zaostri la tudi stališča znotraj ÖVP, kjer se še vedno nadaljuje boj med tako imenovanimi »reformisti« na eni in zmernimi na drugi strani. Neenotnost v okviru ÖVP je privedla celo do tega, da je finančni minister Klaus spet enkrat ponudil ostavko, ker ni našel potrebne razumevanja za svoje načrte o kritju primanjeljaja v državnem proračunu.

Končno pa mečejo sence na vladna pogajanja tudi bližnje volitve zveznega prezidenta, okoli katerih skuša ÖVP tudi tokrat operirati s svojim tradicionalnim strašilom o »rdeči« Avstriji.

Vsekakor je pri pogajanjih o novi vladi pogrešati tiste pripravljenosti na sodelovanje, o kateri so zelo zavzeto govorili te dni, ko so pri spominskih proslavah marčnih dogodkov pred 25 leti kot glavni nauk poudarjali, da je treba iskati tisto, kar družbi, in pustiti ob strani tisto, kar razdvaja.

Hruščov bo obiskal papeža?

Kot »senzacija« je bilo zabeleženo dejstvo, da je papež Janez XXIII. prejšnji teden sprejel v zasebni avdienci ravnatelja moskovskih »Izvestij« Alekseja Adjubeja, zeta predsednika sovjetske vlade Hruščova. Še večja »senzacija« pa se obeta, če se bodo uresničile vesti, ki prihajajo zdaj iz Vatikana. Po teh vesteh je papež baje izrazil pripravljenost, da sprejme v avdienco tudi predsednika Hruščova, ko bo le-ta po vsej verjetnosti konec junija na povabilo italijanske vlade pispel v Rim.

čianosti koroške deželne vlade v Celovcu so se udeležili člani deželnega zbora in deželne vlade ter njeni uslužbenci.

Arabska enotnost si utira pot

Jemenu in Iraku je prejšnji teden sledila tudi Sirija: v nekrvavi revoluciji, ki je trajala le dve uri, je oblast prevzel nov režim, ki po vesteh iz Damaska uživa široko podporo ljudskih množic. Pod predsedstvom Salaha Bitarja je bila sestavljena nova sirska vlada v skladu s sklepom, ki ga je sprejel Nacionalni svet sirske revolucije. Novi režim v Siriji je medtem priznal že cela vrsta držav, med njimi zlasti neodvisne arabske dežele.

Preokret v Siriji in nekoliko prej v Jemenu ter Iraku je seveda le del splošnega razvoja, ki zajema arabski svet. To zelo jasno poudarja tisk Združene arabske republike, ki v svojih komentarjih poudarja predvsem tri osnovne ključne po sirske dogodkih: prvič, da so spremembe v Siriji neposredno povezane s tistimi v Jemenu in Bagdadu; drugič, da je pred vrati obdobje tesnega sodelovanja med petimi neodvisnimi arabskimi državami; in tretjič, da je ustvarjena osnova za enotno akcijo in cilje teh držav mnogo pomembnejša kot formalna enotnost. Posledice sirske revolucije — poudarja v tej zvezi kairski »Al Akbar« — ki je povezana z jemensko in iraško, bodo daljnosežne zlasti zaradi tega, ker bodo arabske države izvajale enotno politiko z identičnimi cilji. Ko zavrača bojazen Zahoda o morebitni intervenciji svobodnih arabskih držav v Jordaniji in Saudski Arabiji, poudarja omejeni list, da bo do strmoglavjenja teh režimov prišlo ne od zunaj, marveč od znotraj, da bodo oba režima strmoglavile sile, ki si v obeh državah želijo svobode in napredka.

Ne glede na to, kdaj in kako bo prišlo do preokreta v Jordaniji in Saudski Arabiji, pa se ostalih pet neodvisnih arabskih držav — to

so Združena arabska republika, Sirija, Irak, Alžirija in Jemen — že konkretno bavi z načrti za čim tesnejšo medsebojno povezavo. Duša teh prizadevanj je nedvomno predsednik ZAR Nasser, vendar ostaja zaenkrat še bolj v ozadju in prepušča iniciativo Iraku. Tako je iraška vladna delegacija takoj po preokretu v Siriji obiskala Damask in s predstavniki novega režima razpravljala o uresničitvi arabske federacije. Hkrati pa so se predstavniki Iraka zglasili tudi v Kairu, kjer so s predsednikom Nasserjem proučevali možnosti za tesnejšo povezavo med arabskimi deželami.

Na razgovorih v Damasku so iraški zastopniki predlagali ustanovitev skupnega foruma, ki bi koordiniral zlasti vojaška vprašanja med Združeno arabsko republiko, Sirijo in Irakom, pozneje pa bi se tej zvezi pridružila še Alžirija in Jemen. V skupnem sporočilu, ki je bilo objavljeno po iraško-sirskih pogajanjih, je rečeno, da je povezava med Združeno arabsko republiko, Sirijo in Irakom »tako potrebna«, da bi podpirala osvobodilna gibanja v še nesvobodnih deželah. Kot take je podpredsednik iraške vlade El Saadi imenoval Jordanijo, Saudsko Arabijo, Maroko, Libijo in Tunizijo.

Vse kaže, da je arabski svet sredi velike revolucije, ki naj bi privedla do tiste enotnosti, o kateri nekateri arabski voditelji govorijo že vsa leta po vojni. V zadnjih letih je moral ta pokret sicer prestati težke preizkušnje — da omenimo začasni razpad že obstoječe zveze med Egiptom, Irakom in Sirijo — toda zadnji meseci so arabski enotnosti spet bolj naklonjeni, saj se ideja take enotnosti čedalje močneje širi tudi v ostalih arabskih deželah.

Razorožitvena konferenca v začaranem krogu

V Ženevi še sicer zasleda razorožitvena konferenca, ki vedno marljivo koplje zapisnike posameznih sej, ne najde pa izhoda iz začaranega kroga, v katerem se je znašla. Še vedno je v ospredju pogajanj vprašanje jedrskih poskusov, okoli katerega se vrtilo povsem neplodni razgovori, ki vedno bolj utrjujejo mnenje, da odgovornim velenam trenutno sploh ni na tem, da bi dosegle kakšen sporazum. Vodilne jedrske sile namreč nadaljujejo z razpravami, vendar brez novih predlogov, ki bi premaknili pogajanja z mrtve točke. In tako dobiva delo razorožitvenega odbora vedno bolj pečat medesebojnih preprirov in vedno bolj ogorčenih trditvev, da je nasprotna stran kriva za težave, kar nujno vpliva na poslabšanje vzdušja, v katerem se očitno edino neanga-

žirane države še iskreno trudijo za dosego kompromisa, ki bi omogočil napredek v razorožitvenih pogajanjih.

Vedno bolj prevladuje mnenje, da bi bila v sedanjem brezizglednem stanju teh pogajanj nujno potrebna pomoč v obliki sestanka na višji ali tudi na najvišji ravni. V tej zvezi omenjamo morebitno srečanje ameriškega predsednika Kennedyja in predsednika sovjetske vlade Hruščova. Sovjetska zveza in Amerika sta bili namreč že pred letom dni mnenja, da bi se morali sestati šefi držav, če bi dosegli osnovno soglasje glede razorožitve ali če bi pogajanja prišla v resne težave. Ker sedanjí stadij pogajanj ne nudi nobenih upanj, so v Ženevi mnenja, da bi bila nujno potrebna pomoč šefov držav ali vsaj zunanjih ministrov.

V Zahodni Nemčiji se zgodovina nevarno ponavlja

V Würzburgu, zahodnonemškem mestu s 125.000 prebivalci, je prišlo do neke pravde, ki se je kmalu spremenila v nezasičan politični škandal. Ko je namreč würzburški zdravnik dr. Herterich opazil, da se šef uprave za javno premoženje Wolpert spušta v neke sumljive posle, je od sodnih oblasti zahteval, da zadevo preiščejo. Toda pravda se je vlekla celih šest let in dr. Herterich v spopadu z »mračno elito« bivioh nacističnih funkcionarjev, ki so bili po vojni v Würzburgu zavzeli vse najodgovornejše javne položaje, ni mogel zmagati. Kajti omenjeni Wolpert, v preteklosti nacistični »Gauamtsleiter« in župan v Würzburgu, je takoj surovo napadel: »Proti meni ne boste nikdar ničesar dosegli.« In res je predsednik sodišča Schiedermayr zavrnil Herterichovo pritožbo, saj ga z Wolpertom veže staro prijateljstvo — sedanjí predsednik sodišča je namreč bivši referent za rasistično politiko v nacističnem notranjem ministrstvu, pozneje pa SS-ovski funkcionar pri vojaškem sodišču v Oslu, zaradi česar so ga Norvežani proglasili za vojnega zločinca!

Tako se je začela gonja, vendar ne proti Wolpertu, marveč proti Herterichu. V tej gonji sta udeležena tudi Würzburški javni tožilec Kolb in predsednik pokrajinskega sodišča Eisert. Tudi ta dva imata za seboj krvavo nacistično preteklost: Kolb je leta 1941 izročil gestapu več Poljakov, ki so bili potem umorjeni, Eisert pa je bil predstavnik nacističnega tožilstva pri naglem sodišču in je v tem svojstvu obsodil na smrt veliko število ljudi iz Belgije, Holandske, Luksemburga in drugod.

Nasproti tej združeni fronti nacističnih zločincev je dr. Herterich ostal osamljen. Noben odvetnik v Würzburgu se ga ni upal braniti pred obtožbami bivših nacističnih kolovodij. Kljub temu pa je dosegel, da se je o tem nacističnem brlogu začelo govoriti tudi v širši javnosti. Čeprav so ga zapletli v nič manj kot 14 pravnih in na vse pretege z najrazličnejšimi intrigami rovarili proti njemu, dr. Herterich ni klonil. Nasprotno, vztrajno je zbiral dokumente o temni preteklosti omenjenih würzburških mogotcev, med katere je končno treba prišteti še tamkajšnjega župana Ziemererja, bivšega pravnega svetovalca SS-ovskega štaba v Bambergu, ki si je doktorski naslov pridobil z disertacijo o nacistični rasistični politiki, v kateri je po svojih močeh kar se da temeljito prežvečil in še natančneje utemeljil ustrezna napolila Hitlerja in Globkeja (sedanjega državnega tajnika v Bonnu in najožjega svetovalca kanclerja Adenauerja).

Šele po dolgem času so oblasti, in to samo pod pritiskom dokazov ter dokumentov, bile prisiljene enega za drugim odpustiti z njihovih položajev vse kompromitirane funkcionarje Würzburga. Bivši nacistični župan Wolpert je bil prisilno upokojen. Predsednika sodišča Schiedermayra so iz »zdravstvenih razlogov« začasno suspendirali. Prav tako je bil s svojega položaja odstavljen državni tožilec Kolb, sodnik Eisert pa je še vedno v preiskavi zaradi svoje preteklosti. Končno so od sedanjega župana Ziemererja zahtevali, da se mora odpovedati svojemu doktorskemu naslovu, ki si ga je pridobil pod nacizmom.

Herterichov boj torej ni bil zaman, kljub temu pa se mu je življenje v Würzburgu onemogočilo. Nasprotniki so ga tako spretno zapletli v mrežo številnih pravnih, da zanje ne more poravnati stroškov. Zaprti so mu ženo in preiskavi stanovanje, pri čemer so tudi zgornji dokumenti, ki jih je zbral v zvezi z nacistično preteklostjo sodnika Schiedermayra. Poleg tega je bil dr. Herterich obsojen na štiri mesece pogojnega zapora in 100 mark denarne kazni, ker je bil »žalil« nekatere bivše nacistične prvake in sedanje »ugledne« javne predstavnike Zahodne Nemčije, ki pa v resnici niso nič drugega kot navadni vojni zločinci.

Pred dvajsetimi leti je dr. Herterich kot šestnajstleten mladenič bil od nacističnega vojaškega sodišča zaradi »sramotenja Hitlerja« obsojen na tri leta zapora. Danes je njegovo stanovanje predmet najrazličnejših vandalskih napadov in dnevno prihaja na njegov naslov na stotine grozilnih pism, v katerih ga anonimni pisci obkladajo z najbolj umazanimi žalitvami ter mu grozijo — ker se je drznil posvetiti v krvavo preteklost nekaterih »odličnjakov« današnjega zahodnonemškega reda.

Zato ni čudno, da je dr. Herterich povsem izgubil zaupanje v zakonitost in pravni red Zahodne Nemčije. Kot številni nemški državljani pred tridesetimi leti, tako se je danes odločil tudi on, da zapusti domovino in se preseli na Švedsko. Človeku se zdi, kot bi se zgodovina v nekaterih svojih najbolj pošastnih aspektih še enkrat ponavljala.

AVSTRIJSKI TURIZEM V LETU 1962:

Ne le na ceno, glejmo tudi na kvaliteto turističnih storitev

Iz pred kratkim objavljene bilance turizma v Avstriji v letu 1962 povzemamo, da se je lani število turističnih nočitev v naši državi povečalo za 13,3 %. Skupno so lani našli 54.250.000 turističnih nočitev, od tega pa 35 milijonov nočitev inozemskih turistov.

Inozemski turisti so lani porabili za 9,2 milijarde šilingov tujih deviz in valut. Ta potrošnja inozemskih turistov v Avstriji odgovarja 12 % skupne avstrijske potrošnje. Močni devizni dotok potom turizma pa je v Avstriji tudi omogočil, da je lahko zamažila veliko luknjo v plačilni bilanci zunanje trgovine. Lansko leto je znova potrdilo, da je turizem najboljša oblika izvoza blaga.

Žal pa tudi v avstrijskem turizmu ni vse tako rožnato, kot prikazuje bilanca leta 1962. Zadnja leta je tudi na tem področju opažati precej stvari, ki povzročajo do gotove mere upravičeno zaskrbljenost. Največjo zaskrbljenost povzroča nedvomno dejstvo, da postaja naša država za turiste iz leta v leto dražja. V zadnjih letih se je po cenah turističnih storitev od predzadnjega mesta med zahodnoevropskimi državami povzdignila kar za 5 mest naprej in je sedaj v zahodni Evropi že 6 držav po svojih turističnih storitvah cenejših od Avstrije.

Drugo skrb povzročajo gostišča in turistični obrati, od katerih jih je 38.000 na razpolago. Od njih je v največji meri odvisno, ali bo v bodoče mogoče obdržati stirmi vzpon števila turistov in njihovih nočitev v naši državi in njenih turističnih središčih, kot smo mu bili priča v zadnjih letih. Vsekakor nihče ne more mimo dejstva, da v številnih primerih turistične storitve nikakor niso v skladu z zahtevanimi cenami. Posledica tega je, da inozemski turisti zadnja leta vedno bolj varčujejo, domači turisti pa iščejo kraje svojega oddiha ob cenejšem

jugoslovanskem Jadranu, v Španiji in drugod.

ln še eno stvar bo dobro, da jo upoštevamo. Zadnja leta je tudi vedno bolj očitna tendenca, da turisti izbirajo mirnejše in cenejše kraje za svoj oddih, da se tam lahko res odpočijejo in sprostiti. V takih krajih pa gostišča še zdaleka ne ustrezajo temu, kar turisti pojmujejo pod reklamo »gostoljubna Koroška« ali »gostoljubna Avstrija«. Prav po teh krajih čakajo tako gostišča kot občinska in krajevna zastopstva še zelo velike naloge, če hočejo zares privabiti v svoje območje turiste, ki obračajo hrbet hrupu in draginji velikih turističnih centrov v državi in deželi.

V takih okoliščinah bi bilo nedvomno zgrešeno, če bi lanske rekorde v številu inozemskih turistov, njihovih nočitev in njihovih prinesenih deviz v državo gledali kot opravičilo za nadaljnji dvig cen turističnih storitev. Bolj važno je premisliti, kaj vse je še mogoče napraviti, da bomo ob sedanjih cenah lanske rekordno število inozemskih turistov po naših krajih tudi prihodnja leta še lahko obdržali.

Ali je zakonito urejeno gospodarstvo z mlekom preživelo?

Sedanje zakonito urejeno gospodarstvo z mlekom v naši državi preživlja v zadnjih tednih svojo največjo krizo. Industrija za predelavo mleka zahteva za podražitev sira še podražitev pitnega mleka za 1,40 do 1,60 šil. pri litru, pri čemer pa je pripravljena priznati kmetu le povišanje do največ 30 grošev. Hkrati dviga glavo trgovina na drobno in

pravi, da s sedanjim zaslužkom pri razpečevanju mleka ne izhaja. Delavci industrije za predelavo mleka in trgovine z njim so že drugič stavkali in zahtevajo ponovno zboljšanje svojih doklad v višini 45 milijonov šilingov, ko še za prvo zvišanje ni bilo najdenega kritja.

Fond mlečnega gospodarstva kot strešna organizacija predelave in vnovčenja mleka je iz leta v leto bolj odvisen od subvencij vlade, ki mu jih mora dajati preko prispevka 50 grošev na liter mleka, ki ga priznava proizvajalcem mleka. Ta fond govori o stalno večjih primanjkljajih v svojem poslovanju. Na že izplačane prispevke mu je moral te dni proračunski odbor državnega zbora odobriti za leto 1961 in 1962 dodatni prispevek v višini 114 milijonov šilingov, finančni minister pa je istočasno sporočil, da bo letos primanjkljaj tega fonda predvidoma znašal 428 milijonov šilingov. Poleg tega bo treba za subvencijo 50 grošev, ki jo dobi kmet na liter mleka, pripraviti letos 1,5 milijarde šilingov.

Če vse to resumiramo, spoznamo, da bo zahtevalo zakonito urejeno gospodarstvo z mlekom od države letos okroglo 2 milijardi šilingov subvencij. In pri tem je nezadovoljna industrija za predelavo mleka, so nezadovoljni njeni delavci, je nezadovoljna trgovina z mlekom in se ščuva k nezadovoljnosti še kmere. Kako dolgo se bo v takih okoliščinah sedanjí sistem gospodarstva z mlekom še lahko držal, je vprašanje, ki ga ni mogoče z enim mahom odpraviti. Prav lahko se namreč zgodi, da bodo tisti, ki netijo sedanje nezadovoljstvo na področju mleka, izzvali še slabšo ureditev zlasti za producenta mleka. Pri tem pa ni izključeno, da je prav to namen njihove sedanje gonje.

Zadružne hranilnice in posojilnice steber vasi

Avstrijska Raiffeisenova zveza je pred kratkim sporočila, da so hranilne vloge pri včlanjenih zvezah in zadrugah (h katerim spada tudi Zveza slovenskih zadrug in v njej včlanjene hranilnice in posojilnice — op. ur.) prekoračile višino 10 milijard šilingov. Leta 1952 je vrednost hranilnih vlog pri podeželskih hranilnicah in posojilnicah znašala komaj milijardo šilingov, leta 1959 pa je že dosegla 5 milijard. V istem času je letos vrednost posojil, ki so jih dale te hranilnice in posojilnice, prekoračile 8 milijard šilingov, medtem ko je leta 1959 znašala še 4 milijarde šilingov.

Največ posojil in sicer po številu 49 %, po obsegu pa 33,8 % pri zadružnih hranilnicah in posojilnicah odpade na kmetijstvo in gozdarstvo. Na drugem mestu so obrtniki, katerih obseg posojil znaša 19,7 %. Trgovci so na posojilih teh posojilnic udeleženi z 18,4 %.

Pomen podeželskega kreditnega združništva je v zadnjih letih zelo naglo naraščal. Takorekoč iz nič leta 1945 je v zadružni samopomoči tekom zadnjih let zrasla organizacija podeželskih hranilnic in posojilnic, ki je v pravem pomenu besede steber vasi in njenega gospodarstva. Gospodarska moč zadružnih hranilnic in posojilnic je danes tako pomembna, da jim vas in vse njeno prebivalstvo lahko v polni meri zaupa svoje hranilne vloge, tekoče račune in prenakazila in da lahko vedno spet računa na nje kot kreditorje svoje gospodarske dejavnosti. Najboljše jamstvo za solidno poslovanje pa je prav opravljeno podrobno delo vsakega zadružnika v posojilnih letih, brez katerega danes organizacija hranilnic in posojilnic ne bi bila steber vasi in našega gospodarstva.

POŠIROKEM SVETU

WASHINGTON. — Generalni sekretar NATO Slikker je izjavil, da za bližnjo bodočnost ne vidi možnosti, da bi »Neameričan postal poveljnik zahodnih zavezniških sil«. Pri tem je poudaril, da bo taka možnost morda dana šele takrat, ko bodo evropske države več prispevale k Atlantskemu paktu. Slikker je hkrati izrazil prepričanje, da bodo Velika Britanija »čez določeno obdobje« vendarle sprejeli v Evropsko gospodarsko skupnost.

BEOGRAD. — Tradicionalni mladinski festival »Bratstvo in enotnost« bo letos od 21. do 25. maja v Nikšiću. Sodelovali bodo mladinci in mladinke iz vseh jugoslovanskih republik. Mladinske organizacije iz več jugoslovanskih mest bodo imele tiste dni več kulturno-umetniških in zabavnih prireditev, na sporedu pa bodo tudi tekmovalnja v fletovadbi, nogometu, atletiki, odbojki, košarki in drugih panogah športa.

STOCKHOLM. — V skandinavskih državah se je zanimanje za Jugoslavijo kot turistično deželo letos povečalo. Velike turistične agencije Danske, Švedske in Norveške so v programih za leto 1963 predvidle mnogo več potovanj v Jugoslavijo kot prejšnja leta. Švedska avto-moto zveza pa je sporočila, da bo zaradi zanimanja svojih 800.000 članov še to pomlad natisnila poseben turistični in jezikovni priročnik za tiste, ki žele obiskati Jugoslavijo. Lani je iz treh skandinavskih držav potovalo v tujino nad 3 milijone turistov, od teh kakih 500.000 v Jugoslavijo.

RIM. — Pred nekaj dnevi je skušala skupina neofašistov v Rimu preprečiti predavanje najnovejšega italijanskega antifašističnega filma »Proces v Veroni«, ki ga je režiral Carlo Lizzani. Zahvaljujoč odločni intervenciji gledalcev in policije pa je bil red hitro spet vzpostavljen, 25 neofašističnih razgajalcev pa je bilo aretiranih. Film »Proces v Veroni« obravnava dogodke v Italiji po padcu fašizma 25. julija 1943, ustanovitve fašistične »socialne republike« ter ustrelitev nekaterih fašističnih prvakov v Veroni.

LEIPZIG. — Med svojim bivanjem v Vzhodni Nemčiji, kjer je vodil jugoslovansko delegacijo na leipziskem sejmu, je imel državni sekretar za zunanjo trgovino Sergej Kraigher razgovore z vzhodnonemškim ministrom za zunanjo trgovino Balkowom. Govorila sta o nadaljnji razširitvi blagovne izmenjave med obema državama.

ALŽIR. — Ob govorih, da bo Francija začela z novimi jedrskimi poskusi na alžirskem področju Sahare, je alžirski list »Al Saab« poudaril, da »te vesti prihajajo prav v trenutku, ko smo se jih najmanj nadejali — v trenutku, ko si prizadevamo, da bi dosegli sporazum o razorožitvi«.

DUNAJ. — Po končanih gospodarskih pogajanjih v okviru jugoslovansko-avstrijske mejane komisije je v znanem ministru na Dunaju podpisali sporazum o blagovni menjavi in plačilnem prometu za gospodarsko leto 1963-64, ki nudi pomembne možnosti za povečanje blagovne menjave med obema državama in za razvijanje drugih oblik gospodarskega sodelovanja.

BONN. — Po izjavah javnega tožilca Horna, ki vodi preiskavo v zvezi z lanskim letnim ustaškim napadom na jugoslovansko predstavništvo v Bad-Godesbergu, je zahodnonemška policija doslej aretirala 28 oseb od katerih pa sta bili dve zaradi nepotrjenega suma o udeležbi pri zločinu ali organiziranju napada spet izpušteni na svobodo. Tako je ostalo v zaporu še 26 ustaških zločincev.

NEW YORK. — Odbor Glavne skupščine OZN za dekolonizacijo je, ko je obravnaval vprašanja portugalskih kolonij, zahteval, naj bi portugalski delegat na seji odbora pojasnil politiko, ki jo Portugalska izvaja v Angoli, Mozambiku in Gvineji. Toda Portugalska se tej zahtevi ni uklonila, marveč je sporočila, da nikoli ni priznavala zakonitosti odbora za dekolonizacijo. S tem pa je sama pred vso svetovno javnostjo priznala, da z njeno kolonialno politiko nekaj ni v redu.

HAAG. — Francoski predsednik de Gaulle bo čez nekaj tednov uradno obiskal Nizozemsko. Kol so uradno sporočili, bo s tem vrnil obisk kraljice Julijane, ki je bila v Franciji septembra 1961.

DUNAJ. — Zadnje nedelje je zvezni prezident dr. Schürf slovesno odprl letošnji dunajski pomladanski mednarodni velesejem, na katerem spet sodeluje tudi cela vrsta drugih držav. Z prvega dne so na velesejmu našli okoli 165.000 obiskovalcev.

BERLIN. — V zahodnem Berlinu je nesreča, pri kateri je zgubil življenje neki 22-letni študent, pomagala odkriti neonacistično skupino, na katere račun gre cela vrsta terorističnih atentatov na berlinski zid. Med preiskavo v stanovanju ponesrečenega študenta, ki je zgubil življenje pri opravičilu z razstrelivom, je policija namreč odkrila večje zaloge orožja in razstreliva, poleg tega pa tudi razne propagandne spise, iz katerih je razvidno, da je ponesrečeni študent pripadal neki ilegalni neonacistični organizaciji.

NEW YORK. — Generalni sekretar OZN U Tant je obvestil predstavnike vseh članic OZN, da bo 14. maja izredno zasedanje Generalne skupščine. Razpravljati bodo o finančnem položaju svetovne organizacije, ki se je zaradi izdatkov v zvezi s svojo misijo v Kongu znašla v resni krizi. Čeprav bodo na dnevnem redu le finančna vprašanja, pa ni izključeno, da bodo nekateri zastopniki zahtevali razpravo tudi o drugih aktualnih problemih.

BERLIN. — Vodja socialdemokratske stranke v zahodnem Berlinu Willy Brandt je bil prejšnji teden ponovno izvoljen za župana zahodnega Berlina, na katerem položaju je že od leta 1957.

AKRA. — Predsednik Gane Nkrumah je v nekom govoru poudaril, da obstajajo danes nova Afrika in novi Afričani, ki ne poslušajo diktatorov kolonialistov in neokolonialistov ter zavirajo vsako politiko, ki ni v skladu z interesi afriških narodov. Nkrumah je brez pridržkov podprl osvobodilno gibanje in dejal, da bo njegova vlada z vsemi dovoljenimi sredstvi pomagala tistim, ki se je bore za osvoboditev izpod kolonialistične uprave.

„Oder mladje“ se je predstavil s Smoletovo „Antigono“

Za lepo število obiskovalcev, ki so se zadnjo nedeljo popoldne zbrali v srednji dvorani celovškega Doma glasbe — med njimi je bil tudi jugoslovanski generalni konzul Boris Trampuž s soprogo — je bilo vsekakor lepo in za naše razmere nikakor vsakdanje doživetje, ko so gledali in zlasti, kakor to zahteva predmetno odrsko delo, z vso pozornostjo poslušali moderno dramo „Antigona“ slovenskega avtorja Dominika Smoleta v uprizoritvi „odra mladje“. Da povemo takoj v začetku: bilo je trojno doživetje — na sporedu delo mladega umetnika, ki mu je uspelo presaditi antično zgodbo v brezčasni prostor, da je po svoji globokoumni vsebini prav tako aktualna tudi danes v atomskem veku; na odru izključno mlade sile od režiserja mimo igralcev do tehničnega osebja, ki vsi so pokazali veliko mero požrtvovalne prizadevnosti; in v dvorani kot hvaležna publika v pretežni večini mladina, ki brez obremenitev preteklosti živi v novem svetu.

O vsebini »Antigone« v tem kratkem stavku seveda ni mogoče obširno govoriti. Smole išče novo, razpravlja o bistvu oblasti, o odnosih posameznika do oblasti in do družbe ter o pravih življenjskih igrah, ki jih je družba uzakonila. Sredi tega razglabljanja je oblikoval Antigono kot lik dekleta, ki je bilo dovolj hrabro, da postavi svojo ljubezen do mrtvega brata nasproti zakonu in sili, da jo ponese čisto, kljub grožnjam, nevarnostim in končno smrti, v njenem najbolj bistvenem bistvu izven prostora in časa. In ta Antigona, z zvrhano človeško mero humanosti in lepote, ki s svojim obstojem daje smisel vsej člove-

ški eksistenci, je v drami zamišljena in upodobljena samo kot človeški ideal, kot nevidna sila, ki se postavlja nasproti začaranemu krogu navad in običajnosti, ki se spopada z zlimi silami nasilja in oblasti, družbe in države. Za to svojo idejo Antigone kot posebnosti je Smole našel bistroumno dramsko rešitev: medtem ko se nenavadno raznoliki predstavniki sil reda in zakonitosti družbenih in državnih funkcij, ki se imenujejo Kreon, Teirezias, Stražnik, Ismena in Haimon, neprestano gibljejo na odru in odkrivajo logiko svojega obstoja, s tem da izpovedujejo misel svoje načete, okrnjene in pohabljenosti, Antigone sploh ne vidimo, pač pa vsako njeno besedo ali vsako njeno dejanje, prav zato, ker jih po negativnih interpretacijah in po razburjenih reakcijah tistih, ki njenega ravnanja ne razumejo, ne morejo ali nočejo razumeti, samo slutimo — sprejemamo s polnim občutkom kot čisti, s huma-

nizmom ožarjeni, v svoji vzvišenosti idealni človeški akt.

Interpretacija tega dela zahteva izredne sposobnosti, saj postavlja visoke zahteve ne le vsakemu posameznemu igralcu, marveč tudi režiserju in tehničnemu osebju; ne nazadnje pa uspeh zavisi tudi od stopnje dojemanja pri publiku, kar je jasno spet najožje povezano s tem, kakšno raven uspe doseči akterjem pred in za kulisami. „Oder mladje“ je skupina mladih amaterjev, ki so šele na začetku svojega lastnega razvoja. Upoštevajoč to okolnost jim je treba priznati, da so se zahtevne naloge lotili s pogumom, ki ga je pripisati v prvi vrsti njihovega mladostnemu poletu. S tem merilom pa moramo in tudi moremo spregovoriti o „Antigoni“, ki smo ji videli zadnjo nedeljo.

Kot amaterska uprizoritev je bila vsekakor prijetno presenečenje in je uspela navdušiti navzlic pomanjkljivosti, katerih pa ravno pri amaterski skupini ne kaže postavljati v ospredje, marveč jih je treba omeniti le ob robu — kot dobronamerno „kritiko“, ki naj bi služila nadaljnjemu izpopolnjevanju. Da gremo kar po vrstnem redu: Matevž Grile je bil vse preveč »človek« in je kot »kralj« prepričal le z barvo svojega

Koristna knjižna novost:

Slovenska bibliografija

Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani sicer že dolga leta izdaja »Slovensko bibliografijo«, vendar prinaša ta letna publikacija za dobo od 1945 do 1950 le popis slo-

glasu; Teirezias Erika Prunča bi bil lahko mnogo boljši, če mu ne bi primanjkovalo ravno najbistvenejše, namreč glas (očitno je bil Prunč nekoliko preveč zaposlen z režijo, kjer pa je pokazal kar razveseljive prijeme); tako igralsko kakor tudi jezikovno je zlasti navdušila Milica Orasche kot Ismena, izmed moških pa se ji je še najbolj približal Lojze Popič v vlogi Haimona; Franc Koncilja (Stražnik), Tonček Gallob (Paž) in Tone Rigelnik (Glasnik) so svoje vloge odigrali z velikim občutkom, Zdravko Laussegger (Zbor) pa je razveselil z lepo izgovorjavo. Poleg režije, o kateri smo že govorili, moramo res pohvalno omeniti še sceno Huberta Greinerja in kostume iz krojačnice Weiss; ostale tehnične »vloge« pa so uspešno izvedli Hubert Greiner in Majki Zwitter (maske), Mihi Blüml (osvetljava), Micka Partl (šepetalka) in Henrik Schuster (inspicient).

Za zaključek le še eno ugotovitev: Čeprav se nam zdi, da je »Oder mladje« pri izbiri komadov doslej pokazal le nekoliko premalo samokritičnosti, pa moramo priznati, da je od svojega prvega javnega nastopa z »Mrtvim oznanilom« do sedanje uprizoritve »Antigone« napravil razvojni korak, ki se ga lahko iskreno veselimo, saj skriva v sebi začetek, kateri se bo ob mladostnem elanu, oplojenem z vedno novimi izkušnjami, lahko uspešno razvijal v korist in rast slovenske prosvete na Koroškem.

Pomladna številka „Mladega roda“

Te dni je prispela med našo šolsko mladino nova številka »Mladega roda«, namenjena mesecema marec in april in zato po svoji obliki in vsebini posvečena pomladi. »Zgodnji marec« je naslov pesmi že na ovoju in tudi potem se vrstijo pesmice, spisi in povesti o novem prebujenju narave — o pomladi.

Tudi z zgodovino nas seznanja »Mladi rod«. Po Štefanu Singerju je prirejen sestavek o gradu Ženek v Podjuni, Bogo Grafenauer pripoveduje o preseljevanju ljudstev in o propadu rimskega imperija, medtem ko učitelj Valentin Košutnik piše o položaju kmetov v srednjem veku. Glavni urednik Rudi Vouk je prispeval domoznanske sestavke in deli nauke iz jezikovne delavnice, prav tako pa je prevedel tudi Graberjevo koroško narodno pripovedko o železni kravi. Prav tako je zastopan pred nedavnim umrli sodelavec »Mladega roda« Jurij Štular, kateremu tokratna številka posveča nekaj spominskih besed. Učitelj iz selskega Kola Herman Velik je zapisal popevke o imenih, poleg tega pa piše o celovški »Austriji«, novincu državne nogometne lige. In še je tu raznih pesmic in pripovedk, nekaj za smeh in dobro voljo ter bogata rubrika »Mladina piše«.

Uredništvo pa se obrača do mladih bralcev z vrsto vprašanj, da bi na podlagi izraženih želja še bolj ustreglo zahtevam in potrebam današnje šolske mladine.

Razmah dramskih gledališč na Poljskem

Razširjanje in poglobitev kulture med poljskim ljudstvom kaže v očitni in prav poseben značilni obliki stanje dramskih gledališč. Za ilustracijo naj navedemo, da deluje danes samo v Varšavi 22 dramskih gledališč, medtem ko jih ima po številu prebivalcev znatno večji italijanski Milan le 12.

Na Poljskem ni večjega mesta, ki ne bi imelo stalnega gledališča. Najbolj se uveljavljajo s svojim obsežnim repertoarjem in z umetniškim nivojem predstav gledališča v Varšavi, Krakovu, Lodzu, Wrocławu, v Katowicah in v Gdansk, vendar pa slove tudi dramski odri v nekaterih manjših mestih, kakor so Torun, Lubin, Bydgoszcz in drugi. Dejstvo, da je gledališka družina iz Koszalina, torej iz najmanjšega provincialnega mesta, igrala v enem največjih varšavskih dramskih gledališč skoraj mesec dni »Hamleta«, je pač dokaz, koliko pozornosti je vzbudila med najzahtevnejšim občinstvom, kot je varšavsko.

Razen številnih stalnih gledališč imajo Poljaki precej potujočih igralskih skupin, ki prihajajo v kraje, kjer je bila v prejšnji Poljski beseda drama skoraj neznana. Najoriginalnejše potujoče gledališče pa je nedvomno tisto, ki se vozi po Visli in obiskuje obrežne kraje. Toda ne smemo misliti, da take igralske družine igrajo le navadne zabavne igre; med njihovimi avtorji srečujemo imena, kot so Shakespeare, Moliere, Schiller, Shaw, Čehov, seveda pa tudi poljske klasike in sodobne dramatičarje.

Večina teh gledališč danes ni več navezana na finančne podpore. Samo »Teatr Polski« in »Teatr Narodowy« v Varšavi ter gledališče Slovaškega v Krakovu so odvisni od ministrstva za kulturo in njegove subvencije, nekatera gledališča pa dobivajo namenske dotacije od občin.

Igralski naraščaj se vzgaja na treh akademijah za igralsko umetnost: v Varšavi, Krakovu in Lodzu. Te akademije so zelo dobro obiskane. — Povprečni prejemki igralcev in igralk niso zelo visoki: znašajo pet do šest tisoč zlotov mesečno, vendar pa umetniki za službo poleg tega še v radiu, televiziji in filmu.

Za poljska gledališča je značilno, da se vse predstave začnejo točno ob 19. uri, tako da se približno ob 22.30 uri vsa gledališča zapro. To utemeljujejo s tem, da je velika večina obiskovalcev čez dan zaposlena in potrebuje nočni počitek.

Knjižnica prihodnosti

»Zadevam ob misli, da smo vrsto let gledali, kako so se računski aparati igrali s čeki, nakaznicami in bančnimi izvlečki, pa se nismo spomnili, da bi mogle te naprave, seve nekoliko preurejene, enako spretno ravnati s knjižničnimi kartončki in listki. Paberkanje iz katalogov se je razvilo v povsem novo umetnost; moderno kazalo ni več zgolj dodatek k zaključku razprave ali podobnega dela, temveč sveženj listkov; aparati Hollerith, kakršne uporabljamo zdaj, delajo s preluknjanimi kartončki ter ob preprostem premikanju številčne razporeditve in fotografirajo vse, kar jim zaupamo. Knjižničarji vestno spremljamo znanstvene dosežke. Reči moram, da posvetimo temu precej časa.«

S takimi mislimi se je bavil leta 1937 Frederik F. Keppel, takratni predsednik newyorške Carnegie Corporation, ko je skušal uganiti, s kakšnimi sredstvi bi mogel človek črpati iz dotedanje zgodovine. Razmišljal je o knjižnicah bodočnosti, ki bi s pomočjo dosežkov moderne znanosti in tehnike »konservirale« proizvode človeškega duha in jih spet sodobnim potrebam primerno posredovale dalje. Medtem so tudi knjižnice napravile velik korak na poti modernega razvoja in se pristojni strokovnjaki danes že bavijo z vprašanjem, kako bo izgledala knjižnica prihodnosti. O tej »knjižnici prihodnosti« je objavil J. H. Spera v publikaciji UNESCO daljši članek, iz katerega povzemamo tudi naslednje misli.

Svet se avtomatizira. Kakšna bo v njem knjižnica prihodnosti? Dejstvo je, da je uvedba te znanstvene panoge na področju dokumentacije tako nova in tako malo znana, da je zelo tvegana vsakršna napoved. Vendar smemo reči, da nam bodo elektronski aparati, če bodo grajeni tako, da bodo posnemali miselni proces

človeka, pomagali razčlenjevati poti človeškega razuma v povsem drugi luči; takrat bomo bolje doumeli, kako človek raziskuje ter si pridobiva in uporablja znanje.

Razen tega upravičeno sodimo, da naprave ne bodo nadomestile knjižničarjev nič bolj, kot se je to zgodilo z matematiki ob uvedbi računskih

naprav. Nasprotno, omogočile jim bodo boljše delo; tako bodo knjižničarji bolje razumeli in bolj cenili svojo vlogo in naloge v družbi.

Končno smemo reči s precejšnjim prepričanjem, da knjiga še daleč ne sodi v preteklost. Res je, tehnični dosežki bodo bolj in bolj omejevali njeno velikost in obseg, zakaj nikakor ne smemo zanikati, da knjiga v svoji klasični podobi z arhivskega stališča ni imela negativnih lastnosti. Toda za tistega, ki jo uporablja, je tako čudovito prilagojena svojemu namenu, da je človek ni mogel bistveno izboljšati vse od tistih dni, ko se je pergament umaknil zvitkom papirja. Knjiga bo ostala in arhitektura knjižnic ni pripravljena opustiti tistih metod in zamisli, ki omogočajo smotrno razporeditev tiskanih del.

Za tiste, ki jih je zmedla množica tehničnih novosti, bi knjižnica jutrišnjega dne kaj lahko postala pravišna reč, ki jo osvetljujejo bliski »zgovornih« žarnic, v kateri vrviijo trakovi s pospešeno hitrostjo in kjer škrebajo na daljavo dirigirane tipke, dejstvo pa je, da bodo dobile bibliografske raziskave pečat nagle razvoja prenosov v faksimilu, mehaničnega razpoznavanja pismenk in drugih znakov, integracije številč-

nih podatkov in svetovnih komunikacij.

Potemtakem ne gre zavračati trditve, da bo knjižnica prihodnosti vsebovala celo vrsto mehanizmov in elektronskih procesov, ki si jih današnji uporabnik le s težavo predstavlja.

Najbolj presenetljiva značilnost knjižnice jutrišnjega dne pa ne bo njen materialni vidik, temveč intelektualna dejavnost, ki se bo razvijala v časih, ki ji ne bo najti enake vse od nje, ko so Ptolomeji ustanovili veliko knjižnico v Aleksandriji na robu Nilske delte.

Knjižnica prihodnosti bo morala postati pravi dokumentacijski center, ki bo v različnih grafičnih oblikah zbiral znanje, tako da ga bo mogel v celoti uporabljati in posredovati štab humanistov, ki bodo poznali klasične univerzitetne discipline prav tako dobro kakor novo dokumentacijsko znanost in bodo prodrli do temeljev svojega novega poklica.

Zamisel je nova samo v tem smislu, ker poudarja vlogo bibliotekarja kot izobraženega človeka in ker daje pravi pomen pripomočkom, ki jih je iznašla znanost, da bi olajšala raziskovalno delo. Preden pa bo mogoče zasnovati in izdelati te pripomoč-

ke, preden bo mogoče najti in izoblikovati intelektualno in funkcijsko podobo knjižnice prihodnosti, bodo potrebne še številne analize fizikalnih in psiholoških vidikov dokumentacijskih raziskav.

Kakršna koli bo že obsežnost naprav, postopno vnesenih v knjižnice in v skladu z raziskavami, bo vse skupaj namenjeno javni službi, pa čeprav bo treba temeljito spremeniti koncepte in čeprav bodo te novosti morda začasno prehitene bralčeve želje in potrebe.

Moderna komunikacijska sredstva torej lahko prevzamejo zelo pomembne naloge, in sicer ne le v tem smislu, da bodo v različnih novih oblikah posredovale zbrane podatke, temveč tudi zato, ker bodo usklajale dejavnost knjižnic in kovala čedalje tesnejše stike in vezi, tako da bo nekoč mogoče postreči z vsemi intelektualnimi dosežki neke dežele, pa naj je naročnik ali uporabnik kjerkoli.

Arhitekti knjižnic prihodnosti bodo dajali funkciji prednost pred monumentalnostjo; knjižnice bodo tako grajene, da jih bo mogoče preurejati naglo in z majhnimi sredstvi, tako da spričo nagle razvoja ne bodo prezgodaj zastarele.

Sveče

Umril je oče Valentin Inzko, upokojen orožnik v Svečah. Ob zelo številni udeležbi žalnih gostov so bile pogrebne svečanosti v ponedeljek, 11. marca, na pokopališču v Svečah. Pokojni Valentin je bil oče sedanjega predsednika Narodnega sveta koroških Slovencev in profesorja na celovškem učiteljskišči dr. Valentina Inzka ter profesorja na slovenski gimnaziji Franca Inzka. S tem, da je svojima sinovoma odprl življenjsko pot višje izobrazbe, da sta se uvrstila med slovenske izobražence, je med drugim koristnim v življenju storil tudi svojo lepo in plemenito roditeljsko nalogo dobrega in skrbnega očeta. Žalujemoč svojcem izrekamo naše iskreno sožalje.

Drveša vas

V bolnišnici v Celovcu je umrl Johan Krausler, najemnik opekarne v Drveši vasi v libuški občini. Pokojni opekarnar je bil dober značaj in priljubljen med prebivalstvom. V svojem obratu pa je imel v zadnjih časih precejšnje težave. Želeli bi bilo, da bi opekarna obratovala tudi naprej, ker pomeni vendarle podjetje, kjer je zaposlenih več delavcev in delavk iz domačega kraja, kar je tudi majhen delček zaslužka v tem industrijsko revnem kraju. Telesne ostanke pokojnega Krauslerja so prepeljali na dom ter jih na šmihelskem pokopališču izročili k trajnemu počitku. Žalujemoč svojcem izrekamo naše sožalje.

Železna Kapla

Vsi poštjeni in odkriti avstrijski patrioti so se v teh dneh s tugo v srcih spominjali onih marčnih dni pred 25. leti, ko je nad avstrijskim prebivalstvom zavladala sedemletna moč teme, nasilja, teptanja človečanskih pravic, nepopisnih grozot in trpljenja. Po zavoženih takratni avstrijski politiki je zmagal Hitler, zmage pijana nacistična zver v človeški podobi je podivjala. Na desetletisoče poštenih Avstrijcev je bilo v teh kratkih sedmih letih zverinsko končanih v koncentracijskih taboriščih in zaporih, desetletisoči so izkrevavali v tujih vojaških uniformah na bojiščih nacistične roparske in osvajaalne vojne, nešteto civilistov pa so ubile od Hitlerja izzvalne bombe po mestih. V vsej Avstriji so bile spominske svečanosti, na dneve nacističnega pohoda v Avstrijo je spominjal radio, v vseh šolah so imeli spominske ure, vsepovsod so polagali ob spomenikih nepoznatih žrtev fašizma in odporiškega gibanja vence v trajen spomin in opomin.

Bistven del spominskih slavnosti je bil namenjen mladini, kateri je treba predložiti dobro strahot in gorja, ki je sama še ni doživela in je zato danes v nevarnosti, da je nepoboljšljivi elementi ne zapeljejo na pot meglenih zmot, marveč moramo biti ob spoznanju tega budno na delu, da se podobni časi nikdar več ne povrnejo.

Na našem dvojezičnem ozemlju je preteklo nedeljo Zveza protifašističnih borcev in žrtev fašizma sklicala tako spominsko srečanje v kino-dvorano v Železni Kapli. Udeležba je bila nad vse častna iz vse bližnje in široke okolice. Prišli so kacetlarji, zaporniki in izseljenci nacističnega režima, svojci žrtev in partizani, ki so se z orožjem borili proti fašizmu. Med drugimi je bilo opaziti tudi svojece od SS-ovske tolpe nečloveško pobitih 9 članov Peršmanove družine.

Slovesnost je otvoril predsednik Zveze odporiških borcev in žrtev fašizma velikovškega okraja Vogel z globoko občuteno komemoracijo za neštete žrtve tega okraja. Po filmu, ki prikazuje edinstveno odporiško borbo v varšavskem getu, pa je spregovoril dr. Luka Sienčnik ter v obeh deželnih jezikih nakazal razvoj dogodkov pred vojno in po vojni. Opozoril je na nevarno neonacistično dejavnost ter pozval slovensko in nemško govoreče prebivalstvo k budnosti, k opazovanju novih zaletov proti demokraciji in Avstriji, katerim se je treba pravočasno odločno zoperstaviti.

Seminar za funkcionarje združništva:

Razumska oborožitev za še uspešnejšo združno dejavnost

Gospodarska samopomoč malih in srednjih eksistenc je zasidrana v skupnem prizadevanju za skupne koristi: v združništvu. Koroški Slovenci, mali narod z malimi in srednjimi kmetijskimi in drugimi obrati, so se pomena te vrsti samopomoči začeli zavedati že skoraj pred stoletjem. Gospodarska neodvisnost nedvomno pomeni tudi hrbtnico neodvisnosti duha, mišljenja in prepričanja ter narodne samozvesti. Prav lani je šentjakobska Hranilnica in posojilnica ob veličastni slavnosti praznovala 90-letnico svojega obstoja kot prva kmečka kreditno-združna ustanova v Avstriji. Jubilantnih zadrug z nad petdesetletno in daljšo dobo dejavnosti pa je cela vrsta. Združno delo ni enostavno, zahteva od ljudi nesebično idealno požrtvovalnost, smisel za skupnost in gospodarsko slog, predvsem pa zvrhano mero strokovnega znanja in široke gospodarske razgledanosti.

Osnovni činitelji uspešnega združnega dela so in ostanejo vedno delo, kapital in človek. Seve v prvi vrsti človek, ker ta izvaja delo in upravlja kapital kakor denar, zgradbe, inventar in dobrine, skratka, človek vodi zadrugo. Na splošno je vsaka zadruga takšna, kakršni so njeni člani, njeni poslovodje in odgovorni člani odborov. Hiter razvoj in vedno novi pogoji v gospodarstvu zahtevajo od združnih delavcev vedno višjo, boljše in sodobno strokovno znanje in izobrazbo. To velja prav posebno za naše zadruge, da so sposobne v tekmi z vsakovrstno konkurenco.

Zveza slovenskih zadrug, centralna organizacija koroškega slovenskega združništva, posveča svojo prizadevnost vzgoji strokovnih kadrov ter jim posreduje s šolanjem v tečajih nujno potrebno strokovno znanje.

Letošnji tridnevni tečaj pretekli teden v Celovcu je bil posvečen poslovodjem ter članom upravnih in nadzornih odborov hranilnic in posojilnic. Šolanje pod devizo, da zahteva razvoj naših hranilnic in posojilnic nujno vsestransko izobraževanje, ker so poslovodje in odborniki zadrug odgovorni zanj pred bodočnostjo, je svoj lepi cilj gotovo tudi doseglo.

Tečajnikom so s svojim znanjem in izkušnjami, pod vodstvom predsednika in podpred-

sednika Zveze, predavali nameščenci posameznih oddelkov centralne organizacije. Prvi dan tečaja je bil namenjen poslevoednim hranilnic in posojilnic, drugi dan so tečaju prisostvovali člani upravnih odborov, tretji dan pa člani nadzornih odborov iz vseh krajev naših kreditnih zadrug.

Izvedenci so predavali o perečih vprašanjih združnega delovanja, obravnavali so splošne zadeve hranilnic in posojilnic, ki naj bodo v skladu z današnjim razvojem na področju kreditnega združništva. Glavni del tečaja pa so posvetili praktičnim poslovnim zadevam kreditnih zadrug, katerih poslovna oblika zahteva dandanes nove ustrezne prijeme. Na tečaju so temeljito in stvarno obdelali naloge in poslovno vlogo upravnih in nadzornih odborov ter razpravljali o pomenu in vlogi revizij in o vsem drugem, kar spada v to zvrst združništva. Razpravljali so tudi o kreditno-političnih ukrepih v zadnjih letih. V živahni diskusiji, ki je sledila vsakemu predavanju, so obdelali in razčistili še marsikakšna aktualna vprašanja.

Tečaja se je udeležilo lepo število sodelavcev na združnem področju ter so seminar zaključili z zavestjo, da jim bo znova poživljeno in novo pridobljeno znanje zelo koristilo pri bodočem delu za razvoj in napredek slovenskega združništva na Koroškem.

Občni zbor Zveze slovenskih žena

Bodimo si odkriti: mnogim čisto ni znano požrtvovalno narodno in socialno delo organizacije koroških slovenskih demokratičnih žena, mnogim ni znano in ga morda nekoliko omalovaljujejo. Saj ni kaj iz tega menijo nekateri, ki iz svojih domačih zapletov ne prekoračijo obzorja v širšo okolico.

Letošnji občni zbor Zveze slovenskih žena bi mogel take defetiste prepričati o boljšem. Prav na praznik demokratičnih žena vseh narodov sveta, 8. marca, je bilo srečanje naših žena, na katerem so izpovedale in dokazale, da se naše žene in matere zavedajo svojih velikih nalog v zasebnem, narodnem, družbenem in sploh tudi v javnem življenju, prav posebno in v največji meri pa bistvenih nalog koroških slovenskih mater in gospodinj. Ne da se zanikati: od dobre, razgledane, z duhovnimi zakladi bogato oborožene matere in gospodinje, bodisi kmečke, delavske ali uradniške, je odvisen obstanek slovensko govorečega ljudstva na Koroškem z vsemi njegovimi podjedovanimi lastnostmi, kulturnimi vrednotami in dobrinami, dragocenim našim zakladom: materinske besede in naše pesmi.

Občnega zbora se je udeležilo nad 60 delegatki iz številnih vasi vseh dolin zemlje, ki jo od pradednih dni naseljuje slovensko govoreče prebivalstvo. Prihitele so naše preizkušene matere kmetice, starejše, srednje starosti in mlajše, pa tudi žene in matere drugih poklicev. Skratka, na občnem zboru so bile zastopane vse plasti koroškega slovenskega žanstva.

V imenu ZSO je občni zbor Zveze slovenskih žena pozdravil predsednik dr. Franci Zwitter ter mu želel poln uspeh. Ko jim je čestital k mednarodnemu prazniku demokratičnih žena, je nadaljeval s kratkim govorom o perečih vprašanjih, ki neposredno zadevajo tudi naše žene. Na kratko je spomnil tudi na rane, ki nam jih je prizadejal nacizem s svojim nasiljem, ki se je v vsej grozoti pojavil prav marca pred petindvajsetimi leti. Rane še niso zaceljene, ker vzeli so nam vse, človeka, organizacije, zadruge in njihovo imetje. Toda naš žilavi odpor ob ogromnih krvavih žrtvah je radil uspehe in doprinesel primer neizpodbitne volje, da koroški Slovenci nočemo umreti.

Med drugim je dejal, da je gotovo pomemben uspeh tudi to, da se bavijo z našim vprašanjem na merodajnih uradnih mestih.

Predsednica Zveze slovenskih žena je v svojem poročilu naglasila, da se občni zbor izvaja 8. marca, na mednarodni praznik demokratičnih žena, ker so tudi koroške Slovenke vključene v to gibanje naprednih ženskih sil vsega sveta. Spomnila je na začetek krivice, nasilja in trpljenja avstrijskega ljudstva, ki se je začelo pred 25. leti s prihodom nacizma v Avstrijo, in naglasila, da naj prav matere varujejo mladino pred strupom neonacizma. Po kratkem orisu trpljenja, krvi in solza v času nacizma se je občni zbor s posebno komemoracijo oddolžil spominu dragocenih žrtev. Med navzočimi menda ni bilo matere in žene, v katerih družine ne bi bil nacistični nasilnik posegel s krvavo-kruto roko in povzročal mučeniške žrtve. Ob tem spominu se je marsikateri udeleženki občnega zbora orosilo oko plemenitega ganotja.

Po izčrpnem in stvarnem govoru o splošnem položaju in hkrati o dosedanjem delu ter vedno važnih nalogah Zveze slovenskih žena so udeleženke razpravljale o mnogih perečih vprašanjih, ki spadajo tudi v veliki meri v okvir organizacije žena. Predvsem je in mora biti skrb koroških slovenskih mater posvečena mladini, v prvi vrsti osnovnošolski mladini, da bi se priučila obeh deželnih jezikov, kajti pogosto je krivda zaslepljenih staršev, da svojega otroka iz ničevih razlogov ne prijavijo tudi k pouku materinščine.

Vse pa so bile v svojih sklepih edine tudi v tem, da je velevažna zadeva tudi izobraževanje osnovni šoli odrasle mladine v gospodinjski in kmetijski šoli. Bolj kot že doslej hoče Zveza slovenskih žena v bodoče posvečati skrb dijaškemu naraščanju, slovenski srednji šoli v Celovcu ter dijaškemu domu kot zavetišču študirajoče mladine. Zveza pa bo nudila tudi svojo pomoč drugim narodnim organizacijam.

Po zelo razgibani diskusiji o še mnogih drugih važnih vprašanjih, o ciljih in delu Zveze slovenskih žena so se udeleženke razšle polne dobrih vtisov, novih pobud in volje za nadaljnje uspešno delo.

Bilčovs

Ponedeljek je bil za našo občino določen dan za darovanje krvi. Akcijo sta organizirali podružnica tukajšnjega Rdečega križa in naše gasilsko društvo. Lepo število, nad 50 darovalcev krvi, se je zbralo, kateri so nesebično podarili svojo kri v zavesti, da s tem lahko rešijo človeško življenje, ki bi moralo brez te dragocene snovi ugasniti. Mnogi prijavitelji darovalci pa se zaradi razširjene gripe niso mogli pridružiti tej plemeniti akciji.

Hvale vredno je, da je med našim ljudstvom še živa zavest, da zdrav človek pomaga svojemu sočloveku, ki morda trepeti za življenje in bi brez krvne transfuzije moral podležiti hudi bolezni ali pa kakšni operaciji. Zahvala velja vsem, ki so se odzvali vabilu za človekoljubno dejanje.

Obvestilo

Danes ob 20.00 uri bo v Domu glasbe v Celovcu koncertno gostovanje Glasbene akademije iz Ljubljane. Solisti, komorni zbor kakor tudi šolski orkester zavoda se bodo združili v reprezentativnem drevljanju del Galusa, Vivaldija, Cimarose, Mozarta, Vieniavskega in Ramovša. Predprodajo vstopnic za prireditev je prevzel koroški deželni konservatorij

Vogrče

Ob ogromni udeležbi žalnih gostov, številnih sorodnikov ter znancev in prijateljev Suhnove družine v Vogrčah, smo v soboto dopoldne izročili telesne ostanke Suhnovega očeta Alojza Miklina k večnemu počitku na domačem pokopališču.

S pokojnim očetom je od nas in iz naših vrst za vedno odšel mož značaj, poštenjak, ki je bil vse življenje — dosegel je starost 78 let — vnet za dobro in lepo, resnico in pravico ne le v besedah, temveč tudi dejavno. Kmet je bil z dušo in telesom, v trudu in znoju je prideloval iz domače zemlje vsakdanji kruh zase in družino. Kakor je bil povezan s svojo plodno zemljo, tako je cenil, čuval in spoštoval tudi duhovne vrednote, ki se na naših neizmaličnih kmetijah izročajo iz roda v rod. Poleg vsega dela in skrbi nikoli ni štedil tudi s časom, ki ga je bilo treba žrtvovati za naše skupne narodne koristi.

Gostoljubna Suhnova hiša je znana v vsej okolici, vrata doma pa so bila vedno odprta tudi za naše sestanke in posvetovanja. Lep plemenit značaj očeta Suhn se izpričuje tudi v tem, da so ga nacistični nasilniki zaprli, kakor so to storili z mnogimi odkritimi in zavrednimi koroškimi Slovenci, ki so jim štel v greh zvestobo svojemu rodu.

Kakršnih zglednih vrlin je bil oče sam, tako so v družini vzgajali otroke. Zal, da je sin padel v vojski, ena hčerka pa je tudi umrla. Zivita še dve hčeri, ena, Lojzka, na domu poročena s Tonejem Mlinarjem iz Cirkovč, druga, Justina, pa je žena uglednega krojaškega mojstra Blaža Opetnika v Pliberku.

Pokojnega Alojza Miklina bomo ohranili v lepem in čistem spominu kot vzor slovenskega kmeta in očeta. Prepričani smo, da bo svetle ideale Suhnove hiše hranila in čuvala tudi družina Toneta Mlinarja ter jih vsajala tudi v srca naraščajo kot najlepši in trajen spomin na blagega očeta.

Žalujemoč sorodnikom izrekamo naše odkrito in globoko sožalje.

Umrli sta dve bivši izseljenki

Zaporedoma sta se v dveh naših vaseh odprla dva sveža grobova, kjer sta našli svoj zadnji in trajni počitek v domači zemlji dve ženi materi, bivši izseljenki trpink v taboriščih v tujem svetu.

V Apačah je umrla Marija Jagovca, p. d. Zablachanova mati. Dosegla je starost 70 let. Njen hladni dom v pregnanstvu je bil v taboriščih Hesselberg in Frauenaurach. Pogrebne svečanosti so bile včeraj.

Na Suhi pri Škofičah pa je v starosti 75 let preminula Uršula Anderwald, p. d. Ožlnova mati. Ta mati je delila izseljeniško trpljenje z drugimi sotrpinkami in sotrpini v taborišču Hesselberg. Pogreb pokojne matere je danes na domačem pokopališču.

Več o dobrih blagih pokojnih materah, ki sta morali tudi izpiti grenko kupo izseljeniških bridkosti, bomo poročali prihodnjič. Žalujemoč svojcem v obeh družinah pa izrekamo naše odkrito sožalje.

KOLEDAR

Pelek, 15. marec: Klemen
Sobota, 16. marec: Hilarij
Nedelja, 17. marec: Jodert
Ponedeljek, 18. marec: Ciril
Torek, 19. marec: Jožef
Sreda, 20. marec: Feliks
Četrtek, 21. marec: Benedikt

SMEH JE POVSOD DOMA

S pesniško lepimi besedami, ki smo jih zapisali na vrh strani, je stari indijanski modrec, čarovnik indijanskega rodu Ojbiva John Nett Lake potrdil prijateljstvo z belopolto popotnico in pisateljico Evo Lips. Tudi mi dobro vemo, da je skupen smeh kot odprta dlan, pripravljena, da sklene prijateljstvo. In da je smeh jezik, v katerem se lahko vsi sporazumemo.

In vendar so si naduti belci v želji, da bi opravičili krivice svoje kolonialistične politike, med nešteti izgovori za svoje zapostavljanje neciviliziranih ljudstev izmislili tudi to, da se ta ljudstva ne znajo smejati. Pravzaprav to, da se ne znajo smejati in veseliti kot belci, temveč da to počno brez vzroka, kot na primer dojenček, ki se smeje, če sliši rožljanje ropotuljice ali katerikoli hrup.

Kako prazne so take trditve, je dokazala pisateljica Eva Lips s knjigo »Modrost v divjini«. Pisateljica je na nešteti potovanjih po deželah neciviliziranih narodov obredla skoraj ves svet, od polarnih eskimskih krajev do južne Afrike. Ker je prišla k ljudem z nasmehom in prijateljstvom, so jo sprejeli kot svojo in ji razkrili svoje navade, svoje tradicije, pripovedke, basni, anekdote, uganke in pregovore. Eva Lips je bila presenečena, koliko smisla za zdrav, hudomušen, nagajiv, pa tudi otožen humor je našla v njih. In prav toliko modrosti.

Ste radovedni, čemu se smejejo ob indijskih tabornih ognjih, pred eskimskimi iglumi, v afriških kočah?

Ustregli bomo vaši radovednosti. Iz knjige Eve Lips smo izbrali nekaj mičnih in značilnih drobec, ki vam bodo to povedali.

● AFRIKA (ROD BERBERI): JEŽ IN ŠAKAL

Jež in šakal sta nekoč sklenila prijateljstvo. Jež je dejal šakalu: »Koliko potegavščin poznaš?« — »Poznam jih sto in še pol povrha,« je odgovoril šakal in tudi vprašal: »Koliko potegavščin poznaš ti?« — »Samo pol...«

Muca in pomlad

Čez zimo je nanesele snega skoro do vrha strmega slemena drvarnice. Blizala se je pomlad in sneg je začel pod žarki toplejšega sonca veselo kopneti.

Na tajajoči se grudi snega je poskakoval vrabec in vneto brskal po njej. Brezskrbnež ni opazil velike sive muce, ki se je plazila vse bliže in bliže...

Tedaj je s strehe zagrmela plast snega in v tisočih iskrh zažarela v soncu.

»Cirik!« je veselo začuvkal vrabec in poletel na bližnjo vejico.

»Mijav!« se je razbujala muca na pomlad in si otresla zasneženi kožuh.

Našli sta žitno klet, splezala vanjo in se do sitega našrla zrnja. Tedaj pa je jež dejal šakalu: »Skloni se, da ti stopim na glavo in se malo razgledam.« Šakal se je sklonil, jež mu je splezal na hrbet in se pognal skozi lino iz kleti. Šakal je ostal notri, jež pa mu je rekel: »Reši se, kakor veš! Lej, jaz poznam le pol potegavšchine, pa sem se rešil. Ti jih poznaš sto in pol — pa se ne znaš rešiti iz kleti.«

● AMERIKA (SEVEROZHODNO OBREŽJE): ZAKAJ SE JELENI BOJE VOLKOV

Volkovi so v preriji priredili veselico in povabili nanjo tudi jelene. Nameravali so začeti kako igro in so se zato usedli v dve vrsti, druga drugi nasproti. Volkovi so dejali jelenom: »Zdaj se pa že zasmejte!« Toda jelene tega niso marali in so dejali: »Prosimo, zasmejte se najprej vi.« Volkovi so dejali: »Prav, zasmejmo se! Ha ha ha ha! A zdaj se morate smejati tudi vi na oni strani.« — Tedaj so se zasmejali jelene: »M,m,m,m,m,m,m!« Zdaj se pa zasmejte spet vi! — Volkovi so se še drugič zasmejali: »Ha ha ha ha!« — Jeleni pa so se zbal, ko so zagledali velike zobe volkov. — Tedaj so volkovi dejali: »Zdaj se morate spet smejati vi na oni strani, toda pošteno, kot se spodobi, z odprtimi usti. Nihče se ne smeje

z zaprtimi usti. Ko se smejete, morate odpreti usta, kolikor se da. Torej, zasmejte se!« — Tedaj so se jelene zasmejale: »Ha ha ha ha!« Na široko so zazijali in tedaj so volkovi videli, da so brez zob. — Brž so jelene popadli, jih raztrgali in požrli. Le nekaj jih je utegnulo ubežati. Zdaj veste, zakaj se jelene boje volkov.

Maček, pes in kozel

(ruska narodna)

Na pristavi so živeli maček, pes in kozel. V mraku so polegali na podstene in se zapletli v razgovor, kaj je najboljša na svetu. »Najboljše je mleko,« je prišel maček, »a tudi pri miškah nisem izbirčen.«

»Ni res!« je pes godrnjaje rekel ješčemu mačku: »Najboljša je masna kost!«

Kozlu ni bilo všeč ne prvo, ne drugo, zato je zameketal:

»Nič ni slajšega od svežega mesa.«

Tako so se divje prepirali, toda ni bil eden izmed predlogov ni obveljal, ker niso bili složni.

Leopold Suhodolčan

Tri hčerke

Zivela je mati, ki je imela tri hčere. Najstarejša hči, tista z lepimi, črnimi lasmi, je kmalu postala bogata. Poročila se je z možem, ki je imel veliko zemlje, da je tri dni jezdil z enega konca na drugega. Druga hčer, z mehkim, belim licem, je vzela bogat trgovca. V kožuh se je oblačila in po težkih preprogah je hodila. Tretja hči je šla po svetu za zaslužkom. Njena zvesta spremljevalka pa je ostala cula, čeprav je delala od zore do mraka. Tretja hči ni imela težkih, črnih las in ne cvetočega lica. Le dobro srce ji je bilo v prsih. Ker pa srca ljudem ni mogla razkazovati, se nihče ni zmenil zanjo.

Mati pa je nekega dne hudo zbolela. Hude rane so se ji zagrizle v noge. Ni se mogla več premakniti iz postelje.

Čez nekaj dni je potrkal na vrata pri najstarejši hčerki neki starec.

»Vaša mati je težko bolna. Potrebuje pomoči in ljubezni,« je povedal in izginil. Še tisti dan je starec obiskal drugo hčer in tudi pri najmlajši se je oglasil s istim sporočilom.

Najstarejša je brž sklenila, da pokaže ljudem, kako ljubi svojo mater. Zato se je kar podala v dragoceni obleki in s številnim spremstvom v borno bajto, kjer je živel njena mati.

»Prenesite mater v mojo svetlo hišo in jo položite v mehko posteljo, ki je že pripravljena,« je ukazala svojim slugom. Tam bo prav gotovo kmalu ozdravela...

Najstarejša hči je takoj spet odšla, rane na nogah pa ji ni pogledala.

Mati je zdaj živela v veliki, svetli hiši in je imela mehko, belo posteljo.

Prišla pa je tudi druga hči. Jezilo jo je, da starejša sestra tako razkazuje ljudem svojo ljubezen do matere.

»Naj vidijo vsi, da jo bolj ljubim kot ona!« je sklenila pri sebi. Še tisti trenutek je naročila najboljši zdravnik, plačala tri strežnice, ki naj noč in dan bede ob postelji bolnice. Dalje je še ukazala, da morajo materi pripravljati najboljša in najdražja jedila.

To je storila druga hči za mater, hude rane na nogah pa ji ni pogledala.

Nekega dne sta se starejši hčeri prav srčno prepirali, katera bolj ljubi mater in katera je več storila zanjo. Tedaj je nenadoma spet vstopil tisti starec. »Njega povprašava,« sta brž sklenili starejši hčeri, »starec naj odloči o najini ljubezni.«

Starec ju je premeril s pogledom. Nato je dejal, naj gresta z njim. Pripeljal ju je pred materino posteljo. Tam je klečala najmlajša hči, tista, ki ni imela težkih, črnih

Sneženi mož se je stopil

Sneženi mož je stal na griču in je bil silno ošaben. Kako ne bi bil! Na glavi je imel počen lonec, nos mu je bil velik rdeč koren, oči sta mu bili dve kepici premoga, v ustih pa je imel zataknjeno pipo. Prevzetno je gledal z griča v dolino. In ko je pricapljal k njemu lačen divji zajec, da bi mu odstopil košček korena, je snežni mož ošabno zagodrnjal:

»Poberi se od tod, nočem imeti opravka z berači!« Zajček jo je odkuril, kaj pa bi drugega, če ga tako grdo našene.

Iznenada pa je posijalo toplo sonce in sneženi mož je postal mehak. Tudi njegovo sneženo srce se je omehčalo. Lonec se mu je poveznil globoko na čelo, nos se mu je povisil, oči so mu izpadle in v očesnih jamicah so se nabirale velike solze. Že se je nagnil, nato se je še bolj nagnil in končno se je prevrnil.

Spet je pricapljal lačen, divji zajec. Sneženi mož je debele solze pretakal in dejal: »Ljubi zajček, pomagaj mi! Pojdi k ledene-mu vetru, da me reši!«

Zajček pa je začel hrustati njegov nos in je takole govoril: »Ej ti mila Jera! Takrat, ko si imel vsega na pretek, si bil ošaben, zdaj pa, ko te sonce jemlje, si postal ponižen. Sram te bodi!«

»Sram me je,« je zavaljal sneženi mož in se razsul v lužo.

las in ne cvetočega lica, in nežno previjala materi neozdravljive rane na nogah. Starec je pokazal nanjo in spregovoril:

»Samo ta res ljubi svojo mater!« In je izginil.

Ivo Andrić

47

Travniška kronika

Des Fosses ni tajil, kako je presenečen spričo trdovratnosti, s katero se v Bosni ne le Turki, temveč tudi ljudje drugih ver olepajo vsakemu vplivu, celo najboljšega, se upirajo vsaki novosti, vsakemu napredku, tudi takemu, ki je v sedanjih okoliščinah mogoč in odvisev samo od njih. Dokazoval je veliko škodljivost te kitajske okostenosti, takega ograjevanja pred življenjem.

»Kako je mogoče,« je vprašal des Fosses, »da bi se ta dežela umirila, uredila in sprejela vsaj toliko civilizacije, kot jo imajo njeni najbližji sosedi, če je ljudstvo v njej razdvojeno kakor nikjer v Evropi? Štiri vere živijo na tej ozki, gorati in revni zaplati zemlje. Vsaka od njih je samosvoja in strogo ločena od drugih. Čeprav vi vsi živite pod istim nebom in od iste zemlje, ima vsaka vera središče svojega duhovnega življenja daleč v tujem svetu — v Rimu, Moskvi, Carigradu, Mekki, Jeruzalemu in bogve kaj povsod, samo ne tam, kjer se ljudje rode in umirajo. In vsaka je prepričana, da je pogoj njeni blaginji in koristi v škodi in nazadovanju drugih treh ver in da je njihov napredek mogoč samo v njeno škodo. Vse štiri so postavile nestrpnost za največjo vrlino, vsaka si obeta rešitev nekje od zunaj in vsaka iz nasprotna smeri.

Menih ga je poslušal z nasmehom človeka, ki meni, da pozna stvari in ni potrebno, da svoje znanje preverja ali razširja. Očitno odločen, da mu po vsej sili ugovarja, je dokazoval, da njegovo ljudstvo v razmerah, kakršne so, lahko živi in se ohrani samo tako, kot je, če se noče izroditi, izneveriti in propasti.

Des Fosses mu je odgovoril, da narodu, ako začne živeti bolj zdravo in pametno, zato še ni treba zapustiti vere in svojih svetinj. Po njegovi misli bi se mogli in morali ravno fratri prizadevati za napredek.

»Eh, ljubi gospod,« je rekel fra Julijan kokešno kot človek, ki brani zastarela mnenja, »eh, vi lahko govorite o potrebi materialnega napredka, o zdravih vplivih in kitajski okorelosti, toda ko bi bili mi manj trmoglavni in bi odpirali vrata raznim 'zdravim vplivom', bi se danes moja farana Pero in Anto imenovala Mujo in Huso.«

»Dovolite, saj ni treba zaiti v skrajnost in trdoglavost,« fra Julijan je rekel. »Kaj hočete! Bošnjaki imamo trde butice. Take nas vsak pozna in potem slovom,« je odgovoril fra Julijan z enako samovšečnostjo.

»Toda ne zamerite: kaj je vam mar, kakšni ste v očeh drugih ljudi in kaj se o vas misli in ve? Kakor da je to važno! Važno je le, koliko človek od življenja ima, kaj v življenju napravi iz sebe, svojega okolja in potomstva.«

»Mi čuvamo svoj položaj in nihče se ne more pobahati, da nas je prisilil, da smo ga spremenili.«

»Toda oče Julijan, ni važen položaj, temveč življenje; položaj je v službi življenja. In kje imate tukaj življenje?«

Fra Julijan je ravno zinil, da bi kot po navadi povedal kak citat, ko jima je gostitelj zmotil pomenek. Fra Ivo je vstal. Rdeč od dobrega obeda se je z vsemi po vrsti škofovski rokoval s svojo gorjansko tolsto roko in težko

sopeč brundavo uverjal, da je zunaj mraz in metež, da Dolca pa daleč, zato morata na pot, če hočeta priti še pred mrakom domov.

»Mladi konzul!« in frater sta se le nerada ločila.

Des Fosses je že med obedom včasih pogledal na bele in nemirne roke gospe von Mitterer in kadar je zagledal nespremenjen biserovinasti sijaj njene kože, ki je zablislil pri kretnjah vedno na istih mestih, je za trenutek zamišljal v občutju, da je med njim in to žensko nepretrgana zveza, katere nihče ne vidi in ne pozna. V ušesih pa mu je nenehno zvonil njen sunkoviti in ostr glas. Celo malce trdi izgovor, s katerim je govorila francosko, se mu ni zdel napaka, temveč kot neka čudna in samo njej lastna mikavnost. Zdelo se mu je, da je s takim glasom mogoče govoriti kateri koli jezik na svetu, pa se bo vsakomur zdel domač in ljub kot materin.

Pred slovesom sta se zapletla v pomenek o glasbi in Ana Marija je pokazala des Fossesu svoj »Musikzimmer«, neveliko svetlo sobo, opremljeno s pičilim pohištvom, z nekaj silhuetami po steni in z veliko pozlačeno harfo. Konzulka je položila, da je morala na Dunaju pustiti svoj clavecin in vzeti s seboj samo harfo, ki ji je velika tolažba v tej puščobi. Pri tem je stegnila roko, da se ji je razgalila do komolca, in malomarno potegnila s prsti po strunah. Mladenču se je ob teh po naključju prebujenih zvokih zazdelo, da posluša glasbo nebeških sfer, ki je pretrgala svinčeno travniško tiho in obeta razkošne in srečne dni v tej puščavi.

Stal je na drugi strani harfe in ji polihlo dejal, kako rad bi silšal njeno igranje in petje. Ona ga je z obrazom molče opozorila na žalost gospe Davillove in obljubila za kasneje.

»Obljubiti mi morate, da boste pojezdili z mano, brž ko bodo malo lepši dnevi. Se bojite mraza?«

Kaj obeta avstrijska živinoreja v letu 1963

Če hočemo oceniti razvoj avstrijske živinoreje oz. proizvodnje mesa in mleka v letu 1963, potem je razumljivo, da se moramo najprej ozreti nazaj na leto 1962, kaj se je medtem zgodilo v živinoreji na eni in na trgu z mesom na drugi strani.

Kako se je razvijala avstrijska živinoreja v letu 1962

Primerjave med številom živine leta 1961 in 1962 — vsakokrat 3. decembra — kažejo, da je v letu 1962 število domačih živali v celoti nazadovalo. Število konj je nazadovalo za 11 %, število goveje živine za 1 %, število prašičev za 5 %, število ovc pa za 9 %. Le število kokoši je malenkostno napredovalo in sicer za 1 %.

O konjih, ovcah in perutnini v naši podrobnejši oceni razvoja živinoreje v letu 1962 ne bomo govorili, ker tako v kmečki živalski proizvodnji kot tudi na trgu ne igrajo pomembnejše vloge. Podrobneje pa se nam splača osvetliti tendence v avstrijski govedoreji in prašičereji.

Najprej bodi ugotovljeno, da je lani število telet in mlade živine nazadovalo. Najbolj je nazadovalo število telet pod 3 mesece starosti, ki so jih našli za 20.000 glav ali 8 % manj kot koncem leta 1961. Padec števila mlade živine od 3 mesecev do 1 leta starosti je manjši in znaša le 1 %. Močnejše je nazadovalo število vprežnih in pitanih volov, plemenskih bikov in tako imenovanih delovnih krav. Njihovo skupno število se je zmanjšalo za 26.500 glav. Temu nasproti pa so 3. decembra 1962 našli za 4000 pitanih bikov, 2000 telic in 18.000 molznih krav več.

Ta oris razvoja v avstrijski govedoreji kaže po eni strani tendenco narastanja mleka, po drugi pa obeta, da bo letos ponudba plemenske živine manjša, kot je bila lani in da bo tudi klavne živine

prihajalo na trg manj, kot je je prihajalo lani. Na kratko povedano: velika ponudba goveje živine, ki sta jo sprožili lanska suša in zgodnja zima, bo letos izenačena z manjšo ponudbo.

Se ugodnejše kaže prognoza našim prašičerjem. Štetje decembra 1962 ni pokazalo le splošnega padca števila prašičev za 5 %, marveč je tudi pokazalo nazadovanje v vseh starostnih skupinah, tudi pri plemenskih svinjah. Primerjava med letom 1961 in 1962 kaže, da bo skozi celo leto 1963 ponudba domačih klavnih prašičev manjša, kot je bila lani, ko je bilo treba za kritje povpraševanja po prašičih uvoziti 126.000 klavnih prašičev iz inozemstva, kar odgovarja 5 % celokupnega obrtnega zakolja prašičev.

In kako se je razvijala potrošnja mesa?

Uvodoma smo ugotovili, da je število domačih živali lani v celoti nazadovalo, ko pa se lotevamo raziskovanja, kako se je lani razvijala potrošnja mesa, moramo v začetku povedati, da je potrošnja mesa v državi lani narasla za 28 milijonov kilogramov na okroglo 333 milijonov kilogramov, pri čemer potrošnja iz tako imenovanih hišnih zakoljev ni upoštevana. Preračunano na število prebivalstva, ki ne sodi med samooskrbovalce, se je lani potrošnja na osebo povečala za 2,7 kg na 60,2 kg. To pa je doslej najvišja potrošnja mesa, ki so jo v Avstriji kdajkoli zabeležili. Na tej potrošnji je bilo lani goveje meso udeleženo s 36,5 %, prašičje meso pa z 58,3 %.

Za kritje te potrošnje je bilo lani zaklanih 429.400 goved, 477.400 telet in 2.328.000 prašičev. Zakolj je nasproti letu 1961 narastel pri govedih za 10,7 %, pri teletih za 8,3 % in pri prašičih za 4,5 %. Le število zaklanih konj je nazadovalo za 15,5 %. Medtem ko za kritje te potrošnje mesa lani ni bilo treba uvažati goveje živine in je domača ponudba celo omogočila izvoz 72.000 klavnih goved in 28.700 plemenskih goved, je bilo mogoče potrebo po teletih in prašičih kriti le s pomočjo uvoza 56.000 telet in 126.000 prašičev.

Naši zaključki

Lanski porast potrošnje mesa vseh vrst v naši državi za okroglo 8,5 % in v prvem delu prikazane tendence v proizvodnji in ponudbi goveje živine, prašičev in telet v letu 1963 nam dovoljujejo tele zaključke:

● Ponudba klavnih goved, zlasti kvalitetnih mladih bikcev, telic in mladih volov bo najmanj tja do jeseni manjša od povpraševanja. Dobro pitane živali bodo šle bolj-

še v denar, kot so šle lani. Naše vasi naj posvetijo vso pozornost pitanju mladih bikcev, katerih pitanje je bolj rentabilno od pitanja mladih telic in volov. Nikakor pa naj ne sledijo lanskemu razvoju večanja števila molznic, vsaj tako dolgo ne, dokler ne bo razčiščeno odprto vprašanje cene in nadaljnega subvencioniranja mleka.

● Letos bo klavnih prašičev na trgu bolj primanjkovalo, kot jih je lani. Spričo naraslega povpraševanja in nazadujoče domače ponudbe bo treba za kritje povpraševanja skozi celo leto klavne prašiče uvažati. V državnem merilu je treba računati s potrebo uvoza v višini 8 do 10 % domače ponudbe. Ta ugodni razvoj na trgu s klavnimi prašiči pa nas ne sme zavesti v nepremišljeno večanje števila plemenskih svinj in

AKTUALNO KMEČKO VPRAŠANJE:

Turizem ob kmetiji ali turizem brez kmetije?

Odkar se je pričelo človeštvo na veliko industrializirati, motorizirati in naseljevati po mestih, ga pot vedno spet in vedno bolj pogosto žene nazaj na deželo, v industrijsko neoskrunjeno naravo daleč od hrupne velike ceste vsakdanjega življenja industrijske družbe. V idili kmečkih naselij v bližini jezer, voda, polj, gozdov in pogorij išče danes industrializirano človeštvo oddiha na soncu in svežem zraku, da se ob preprosti naravni hrani lahko izživi v sprehodih, alpinizmu, ribolovu in sploh lovu, pozimi pa zlasti v smučanju. Za večino delovnih ljudi industrijske družbe je tovrstni turizem predpogoj za obdržanje delovne zmogljivosti, za ohranitev zdravja in prožnosti telesa.

Tak turizem in taki turisti — ponekod jih imenujejo socialne turiste — se v mnogočem razlikujejo od onih, le prečesto zelo domišljavih letoviščarjev, ki promenirajo ob obalah naših jezer in ki v večno neutešenem, strastnem poželenju, da bi videli in doživeli »nekaj novega« menjajo kraje in dežele svojega razvedrila v hrupnih zabavah in drugih pustolovčinah, kot svoje srajce. Želja socialnih turistov so oddih, odmaknjenost od hrupa mesta in tovarne ter življenje zase in za družino.

To razliko je potrebno videti, če hočemo govoriti o vprašanju kombiniranja kmetovanja s turizmom in o vprašanju umestnosti opuščanja kmetovanja in iskanja zaslužka v turizmu. Že narava turistov na podeželju, ki smo jih ravnokar opisali, je taka, da so jim kmečki pogoji za oddih in razvedrilo zelo blizu in tudi všeč. O tem pa mora tudi kmetovalec voditi račun in spoznati, da te vrste turist od njega niti ne želi, da bi opustil kme-

njihovo pripuščanje. Če bi število plemenskih svinj povečali le za 10 %, bo čez leto dni na trgu spet preveč prašičev. Z drugimi besedami: če na vasi na vsakih 10 plemenskih svinj pripustimo letos le eno nadaljnjo, se ulegne obrniti razvoj na trgu s klavnimi prašiči spet v škodo kmetov in kmetijstva.

● Naraslo število krav bo povzročilo naraslo ponudbo domačih klavnih telet, ki je bila sicer lani čez poletje pičila, ki pa je od jeseni naprej tako obilna, da je njihova cena sedaj popolnoma skvarjena. Vendar je tudi letos pričakovati, da poleti domača ponudba telet navzlic povečanemu številu krav ne bo zadoščala in bo treba spet uvoziti več desetisoč klavnih telet. Domače kmetijstvo, zlasti v hribovitih in od zbiralnic mleka oddaljenih naseljih ima možnost, da pita teleta z mlekom na težo 100 do 120 kg, kar se ulegne zlasti izplačati pri hitrorastnih simodolcih.

tovanje in da prav ta turist izredno rad prizna domačo klobaso in kruh in je zelo hvaležen za sveže mleko, jajca in zelenjavo. Kdor kot kmet zna zadovoljiti te turiste želje, je v pogledu na turizem na pravi trdni poti. Kmetija mu daje vsakdanje delo in zaslužek, oddajanje sob turistom in istočasno neposredno vnovčevanje domačih pridelkov pa mu ga zboljša in tako utrjuje njegovo eksistenco.

Vse to pa odpade, čim se v korist turizmu odpovemo kmetovanju. V takem primeru je sicer zaslužek s turistom res nekoliko večji, zato pa je le sezonski in nestanovitni. Vremensko slabo turistično leto, mednarodni politični in gospodarski zapletljaji mu lahko povzročijo take izgube, kot smo jih ob naših jezerih že doživljali v letih 1930—1938, ko so šli hoteli, gostišča in penzionari po vrsti naoben.

V razčiščevanju teh vprašanj tudi ne smemo prezreti, da bo višek števila penzionov in gostišč mnogo kje pri nas že v kratkem pravitako dosežen, kot pa višek števila gostov, na katerega smemo računati. Zato z vso upravičenostjo svarimo pred prenatrpanimi ukrepi kmetov v prid večje udeležbe na turizmu. Vsakemu kmetu v turističnih območjih odsvetujemo prodajo kmetije ali zemlje in njeno zamenjavo s turističnim penzionom. Vsakemu kmetu pa priporočamo, da kmetuje naprej in da poleg tega uredi nekaj sob za poletne počitniške goste. Priporočamo tudi, da jih — ko ni turistov — ponudi svojim znancom iz mesta za sobotni oddih in razvedrilo. »Ne brez kmetije v turizmu, marveč s kmetijo v službo turizma« — to je parola časa po naših vaseh.

Cene semenskega žita za vlgredno setev

Koroška kmetijska zbornica, Koroška Raiffeisenova zveza in Koroška semenarska zadruga so se sporazumele za naslednje cene semena jarega žita razmnožitvene stopnje „original“:

jara pšenica	S 416.—
jari ječmen	S 386.—
oves	S 354.—

Te cene veljajo za 100 kg vključno vreč in prašenja (Beizung) semenja.

Steyr-tractorji bodo dražji

S 1. aprilom bo postal Steyr-tractor tipa 80 za 868 šil. dražji, oni tipa 198 pa za 1.496 šil. Cene ostalih traktorjev ostanejo nespremenjene.

„Zakaj bi se ga bala?“ mu je odgovorila onstran harfe. Des Fosses se je njen glas, ki je zapel mimo strun, zdel muzika samih obljub.

Gledal je njene sive in globoke oči, sijoče v globini, in zazdelo se mu je, da so tudi v njih nerazumljivi obeti.

Medtem se je von Mittererju v sosednji sobi posrečilo, da je Davillu mirnodušno in kot po naključju strogo zaupno povedal, da so odnosi med Avstrijo in Turčijo vedno slabši. Dunaj je primoran podvzeti resne vojaške ukrepe ne samo na meji, temveč tudi v deželi sami, ker ni izključeno, da jih bo Turčija že drugo leto napadla.

Daville je vedel za avstrijske priprave in je kot ves svet verjel, da niso naperjene proti Turčiji, temveč proti Franciji in je Turčija samo izgovor: sedaj je dobil v Avstrijevem sporočilu novo potrdilo za svoje prepričanje. Delal se je, kot bi verjel polkovnikovim besedam, hkrati je pa že računal, kdaj bo dobil kurirja, da bo po njem sporočil to nalašč zaupano indiskretnost kot nov dokaz o sovražnih naklepih dunajske vlade.

Ob slovesu sta Ana Marija in Des Fosses pred vsemi potrdila, da jima mraz ne bo preprečil ježe in bosta odjahala takoj, ko pridejo prvi lepi in suhi dnevi.

Na ta prvi božični dan v francoskem konzulatu po večerji niso dolgo posedeli. Brez dogovora je vsak želel, da se čimprej umakne v svojo sobo.

Gospa Daville je bila potrta in je že med večerjo komaj zadrževala solze. Danes je po smrti svojega otroka prvič šla med ljudi in je sedaj trpela; ta prvi stik je v njej vse pretresel, znova oživel bridko izgubo in bolečino, ki se je v tiho začela celiti. V najtežjih urah se je bila zaobljubila, da bo premagovala solze in svojega otroka hkrati z bolečino darovala bogu v žrtev. Zdaj pa so solze nezadržano lile in bolečina je bila živa kot prvi dan po

zaobljubi. Jokala je, prosila boga, naj ji odpusti, ker ne more izpolniti obljube, dane v trenutku, ko je precenjevala svojo moč. Prepustila se je joku in se zvijala od bolečine, ki ji je trgala telo huje kakor ob uri poroda.

Daville je v svoji delovni sobi pisal poročilo o pogovoru z avstrijskim konzulom, zadovoljen, da so se njegove slutnje „na tem skromnem sektorju svetovne politike, s te težavne opazovalnice“ pokazale utemeljene.

Des Fosses sploh ni prižgal sveče. Z velikimi koraki je meril spalnico, kdaj pa kdaj ostal pri oknu in iskal luč na avstrijskem konzulatu onstran reke. Bila je trda, črna noč, ničesar ni mogel videti ne slišati. Toda mladi francoz je bil napolnjen z zvokom in sijem. Brž ko je v temi in tišini obstal in zamišljal, se mu je prikazala Ana Marija kot glas in luč. Njene roke so odsevale svetlobo, blišč na dnu njenih oči je pa govoril — kot ona danes — mirne in v nečem pomenljive besede: „Zakaj bi se bala?“

Ves svet mu je zakrivala velikanska harfa in zaspal je, uspavan z močno in opojno igro razburjenih čutov.

14

Suhi in sončni dnevi, ko je kljub mrazu mogoče jezdit, so prišli z nujnostjo naravnih pojavov. Po isli neogibnost in zaradi božičnega dogovora so se znašli na pomrznjeni cesti čez Kupil jezdec iz obeh konzulatov.

Ta cesta je kakor ustvarjena za sprehode in ježe. Ravna, ozka in sirmna, dolga nad eno miljo. Vsekana v sirmce pod Karauldžikom in Kanabašo se vije vzporedno z Lašvo, toda visoko nad njo in mestom v dolini. Na koncu se cesta nekoliko razširi, zvijuga in razveja v grapava vaška pota, ki peljejo navkreber v Jakoviče in Orašje.

Sonce v Travniku vzide pozno. Des Fosses je s kavazom jezdil po obsijanem potu, mesto spodaj je pa bilo še

skrito v temi, pod plaščem megle in dima. Iz ust jezdecov in nozdri konj je puhtela sopara in vstajala kot meglica tudi s konjskih hrbtov. Sonce je tičalo še v oblakih, toda soteska se je počasi polnila z rujno svetlobo. Des Fosses je jezdil neenakomerno, zdaj počasi, kot bi se hotel ustaviti in razjahati, zdaj v ostrim galopu, da je kavaz na svoji okorni kljusi zaostajal za streljaj. Tako si je preganjal čas, čakajoč trenutka, ko bo nekje na poti zagledal Ana Marijo s spremstvom. Za tiste, ki jih nosi mladost in žene hrepenenje, sta dolgost čakanja in grenkoba negotovosti samo sestavna dela velike slasti, ki jo vsakemu obljublja ljubezen. Des Fosses je čakal trepetaje, pa tudi prepričan, da se bodo na koncu vsi strahovi — da ni bolna? — pokazali kot neutemeljeni, kajti v ljubezni, kakršna je ta, je vse dobro in ugodno, razen konca.

In res, vsako jutro, ko se je sonce že prekobalilo čez strmo planinsko slame, ko so se dvomi in uganjanja pomnožili in postajali vse bolj čudni, se je „z nujnostjo naravnih pojavov“ pokazala Ana Marija v črnem kostumu, z dolgim krilom amazonskega kroja, kot ulita v ženskem sedlu in na visokem vrancu. Zdaj sta oba zadržala konjema korak in se drug drugemu približala preprosto, kakor se dviga sonce nad njima in kakor raste dan v dolini. Mladeniču se je zdelo, da že sto korakov daleč vidi njen klobuk „a la Valois“, ki ji kot pri nobeni ženski z valom rjavih las tvori neločljivo celoto, in njen obraz, bled od jutranje mrazljivosti z neprespanimi očmi.

„Neprespane oči imate,“ ji je rekel vedno, kadar sta se srečala, in pridal besedi „neprespane“ posebno drzen in skrivnosten pomen; konzulka je pa povsila pogled in pokazala veke, sijoče in očrtane z modrikasto senco.

(Se nadaljuje)

Okoli polnoči se je peljal mimo njihove hiše. Zavil je za vogal in se ustavil v Sedmi ulici. Parkiral je avto in stopil v bližnjo telefonsko govornico. Bil je močan možiki v karirastem plašču. Poklical je neko številko.

Moral je čakati, da je telefon petkrat pozvonil, preden se je nekdo oglašil. Na drugi strani je zaslišal zaspan in jezen moški glas.

— Halo?
— Gospod Manes? — je spregovoril tiho.
— Pozorno me poslušajte, gospod Manes, če želite, da vaša žena ostane živa.

— Kdo je tam?
— Nikar ne izprašuj! Če ne želite, da se vaši ženi nekaj zgodi, storite to, kar vam pravim. Hočem vaših sto tisoč dolarjev!

— Ampak jaz nimam denarja.
— Nikar se ne izmikajte! Vem, kakšno odškodnino je prejela vaša žena po prometni nesreči! Celih sto tisoč dolarjev, gospod Manes, in ta denar zahtevam! Če ga ne dobim, se bo zgodilo nekaj strašnega.

— Poklical bom policijo...
— Kar pokličite jo. Ampak nekaj vam obljubljam, prijateljček. Recite samo eno besedo policiji, pa ne bom več čakal na denar. Tedaj boste nekaj doživeli vi in vaša žena, razumete?

Nastal je dolg premor. Mož v telefonski kabini se je smehljajal.

— Znoreli ste! Ne verjamem vam niti besedice! — je odgovoril naposled Manes z drhtečim glasom. — Nič ne boste dobili od mene!

— Dobro, gospod Manes, kakor želite. Obesil je slušalko.
Zjutraj je znova poklical iz druge govornice v Manesovo pisarno.

— Gospod Manes? Tu je vaš neznanec iz pretekle noči! Ali se me spominjate?

— Zdaj mi je pa že dovolj!
— Le mirno, človek božji! To je zelo resno. Vaša žena je zdaj sama doma, mar ne? V invalidskem vozičku, sama doma! Lahke posel za gangsterja. Zato plačajte, dokler je še čas!

— Ne morem vam dati denarja. Ni moj.
— Ampak ženin, mar ne? To je isto. Naj vam ga žena da. Ali ji naj jaz povem?
— Ne. Ne, tega ne smete. Moja žena je še bolna...

— Potem je prav; kakor želite. Ne zahtevam od vas celotnega zneska, temveč samo dostojen del. Recimo petdeset tisoč. Ali se strinjate?

— Mo... mo... moram razmisliti.
— Le mirno razmislite. Ampak hitro. Zopet se bom oglašil.

To noč je čakal do dveh, preden se je zopet oglašil. To pot je bila pri telefonu žena.

Nasmehnil se je, ko je slišal, kako prestrašeno kliče:

— Fred, Fred, zopet se oglašja...

— Poslušajte, — je zagrmel Manes jezo v telefon. — Ne boste me prestrašili. Obvestil bi policijo, če se mi vsa ta zgodba ne bi zdela smešna.

— Zadnjikrat vam resno govorim, — ga je prekinil neznanec. — Hočem denar v majhnih bankovcih. Položite ga v paketu na nabiralnik na vogalu Devete in Glavne ulice. Točno ob polnoči. Potem pojdite naravnost domov. Če bom opazil kaj sumljivega, se bo obema slabo godilo.

Cez nekaj minut je slišal odgovor:

— Dobro. Dobili boste denar. Pet tisoč.

— Ne, gospod Manes, najmanj deset tisoč. Če ne, bo vaša žena jutri mrtva.

— Daj mu denar, Fred, — je zaslišal ženin glas.

— Zaboga, reci mu, da boš prinesel denar.

GAY STREET

— Da, — je zaklical mož v slušalko. — Da.

— Torej opolnoči!

Zvečer je parkiral avto v bližini vogala. Okoli pol enajstih je poštar zadnjič izpraznil nabiralnik. Ob dvanajstih ni bilo več nikogar na ulici. Do pol enih ni prišel nihče k nabiralniku. Sedel je v avto in se odpeljal.

Zjutraj je poklical garažo, kjer je bil Manes v službi.

— Nisem mogel tako hitro priskrbeti drobiž, — se je zgovarjal Manes. — To ne gre tako lahko. Dajte mi dva dni časa! Moja žena je čisto zgubila glavo. Ne dovoli mi, da bi obvestil policijo.

— To je zelo pametno od nje, — je dejal možiki. — Naj bo, dam vam dva dni časa. Torej v četrtek zvečer ob istem času in na istem mestu. Če tudi tedaj ne dobim denarja, bom obračunal z obema.

Toda v četrtek se opolnoči nihče ni približal nabiralniku razen neke stare ženske, ki je vrgla vanj pismo.

Še isto noč je poklical Manesa. — Poslušajte, — je rekel neznanec. — Dajem vam zadnjo priložnost. Če tudi zdaj ne najdem denarja, se bom zjutraj polastil vaše žene!

Slišal je, kako je žena ihtela.

— Dobro, dobro, — je obljubil naglo Manes. — Dobili boste denar, potem pa naju pustite pri miru!

— Seveda, gospod Manes. Samo zdaj zahtevam 50.000 in ne samo 10.000 dolarjev. Petdeset tisoč!

Zdaj je slišal dva pridušena glasova, ki sta se dogovarjala.

— Dobro, dobili boste denar.

Toda opolnoči zopet ni nihče pustil paketa na nabiralniku. Neznanec je čakal celo uro. Nato je odšel.

V petek naj bi četrte ure, preden bi se Manes vrnil iz službe, neznanec odšel k njegovi hiši.

Čakal je nekaj minut, preden so se vrata odprla. Pred njim je bila žena. Sedela je na invalidskem vozičku. Ves njen obraz je bil poln brazgotin.

— Vstopi, Al, — je rekla.

— Niti nocoj ga ni bilo. To je bilo tretjič.

Izsiljevanje

Ali ti to ni zadosten dokaz?

Ni ga hotela pogledati.

— Ne, tega ne morem verjeti, Al. To še ni dokaz.

— Kaj pa je z denarjem, ki si mu ga dala? Kam ga je skril?

— Ne vem. Ampak to še ni dokaz.

— Če ti je potreben še en dokaz, ga boš dobila. Čez pet minut se bo vrnil domov. Pojdi v spalnico in ne oglašaj se, ko te bo poklical! Ne prihajaj iz sobe, preden ti ne rečem. Ne oglašaj se, Charlotta! To je zelo važno...

Ko so se vrata za ženo zaprla, je neznanec izvel iz žepa pištolo in jo izpraznil. Nato je potisnil revolver zopet v žep.

Čez nekaj minut je slišal, kako so se vhodna vrata odklenila in zaklenila.

— Charlotta! — je poklical Manes.

Neznanec je stopil predenj s pištolo v roki. — V spalnici je, — ampak ne bo se vam več oglašila.

Manes se je naslonil na vrata in prebledel. — Opozoril sem vas, — je dejal oboroženi možiki in se mu počasi približal. — Rekel sem vam, da ne poznate šale. Moral sem vam dokazati, da sem resno govoril.

Zdaj pa ne boste... še mene...

— Še vas ubil? — se je zasmejal porogljivo.

— Morda bom, morda ne bom. To je odvisno od vas, prijateljček. Kje je denar, ki bi mi ga morali prinesli. Sem z njim!

— Ta... takoj vam bom dal... vse...

Stopil je h knjižni polici, vzela z nje tri knjige in pričel listati po njih.

— Dobro ste ga skrili, gospod Manes. Vaša žena gotovo ni mnogo brala, mar ne? Zato tudi nikoli ni izvedela, kam ste denar skrili. Manes je izročil knjige z denarjem oboroženemu moškemu.

— Ali ste se res samo zaradi njenega denarja poročili z njo, Manes? — je vprašal možiki s pištolo. — Seveda, posebna lepota ni bila. Da bi se je znebili, pa ste uprizorili prometno nesrečo. Pri tem pa ste imeli smolo, da ni umrla, temveč je samo ostala invalid. Ali ni tako?

— Pustite me pri miru!

— Vseeno vam je bilo, da sem jo hotel ubiti, samo da obdržite denar. Napravil sem vam torej uslugo, kaj, prijateljček?

Pristopil je tesno k Manesu in mu potisnil cev k rebrom.

— Ali imam prav? — je vprašal grozeče.

— Da, — je komaj izustil Manes. — Napravili ste mi uslugo. Zdaj pa vzemite denar in izgubite se!

Moški je z brezbrizno kretnjo vzela denar in stopil proti spalnici. Potrkal je nanje trikrat. Vrata so se odprla in žena je zagledala zbegani obraz svojega moža, ki je drhtel od strahu.

— Torej je res, — je spregovorila tiho. — Moj brat je imel prav.

— Tvoj brat?

— Da, — je dejal možiki s pištolo. — Jaz sem njen brat. Bil sem leto dni na turneji in zato ji nisem mogel prej pomagati. Jaz sem igravec, Manes, in ne izsiljevalec. Moral sem zaigrati to vlogo, da bi izvedel, s kakšnim človekom se je poročila moja sestra.

C ljubosumnosti

Francoski književnik in akademik Marcel Achard nas pol za šalo pol zares seznanja z najnovejšim zakonskim »grehom«.

Ljubosumna žena je mučenik — in mučitelj.

Ljubosumnost se rodi iz misli: »Ker jaz trpim zaradi njega, naj tudi on zaradi mene!«

Ce obstaja le en način za človeško trpljenje, potem jih je tisoč za mučenje svojega bližnjega.

Ljubosumna žena vas raje vidi mrtvega kot zase izgubljenega.

Izmed vseh ženskih grehov je ljubosumnost — največji.

za oddih in razvedrilo

Mihail Zoščenko

Izgubljena galoša

Zares, prav gotovo ni težko izgubiti v tramvaju galošo. Zlasti ne, ako te stiskajo ali pa ti neki subjekt stopi na peto — potem si nekoč imel galošo.

Meni so tako hitro sezuli galošo, prej ko bi lahko naštel do dve. Ni bilo niti časa, da bi rekel »ah«.

Ko sem stopil v tramvaj — sta bili obe galoši še na svojem mestu, vem, kot da bi bilo danes. Še z roko sem se ju dotaknil pri vstopanju, da bi videl, če sta še tu. A ko sem izstopil iz tramvaja sem videl: ena galoša, srcece, je tu, a druga je izginila. Čevlji je tu. In nogavica, kakor vidim, je tu. Spodnje hlače, vse je tu. A galoše ni.

Za tramvajem ni mogoče teči.

Sezul sem drugo galošo, jo zvil v časopisni papir in šel dalje.

Po službi sem odšel na zasledovanje. Pred tem sem se posvetoval z nekim prevodnikom.

— Lahko si srečen, da si jo izgubil v tramvaju, — mi je rekel prevodnik. — Imel si zares vražjo srečo, da se ti je to zgodilo prav v tramvaju. Na kakšnem drugem javnem prostoru ti ne bi mogel jamčiti zanjo, a na tramvaju — lepa stvar. Pri nas imamo urad za najdene stvari. Pojdi tja. Sveta stvar!

— No, — sem odgovoril, — za to sem ti hvaležen. Padel mi je kamen s srca. Galoša je kakor nova. Nosim jo komaj tretjo sezono.

Naslednjega dne sem se odpeljal v urad za najdene predmete.

— Ali bi mogel, bratje, dobiti svojo galošo? — sem vprašal. — Sezuli so mi jo v tramvaju.

— Lahko dobiš, — so mi rekli. — Kakšna pa je bila ta galoša?

— Goloča, — sem rekel, — kot navadno. Velikost 12.

— Številka 12 imamo morda dvanajst tisoč kosov, — so mu odgovorili. — Opiši prepoznavne znake.

— Znaki kot običajno: peta je izhojena, znotraj manjka podlaga — podloga je ponošena.

— Imamo, — pravijo, — morda tisoč takšnih galoš. Ali ima tvoja kakšnih posebnih znakov?

— Posebne znake, te ima tudi. Jezik je skoro odpadel, le še nekoliko visi. In peta, — sem rekel, — skoro je ni. Peta je ponošena. Stranice, te še gredo. Goloča ni mogoče imeti za novo, a jaz se še dobro spominjam visoke cene, ki sem jo plačal zanjo.

— Sedite in počakajte, — so mi rekli. — Bomo pogledali. In naenkrat so mi prinesli mojo galošo. Sijajno dela ta aparat, sem pomislil. In kako nesebični so ti ljudje. Koliko se trudijo zaradi moje galoše.

Rekel sem jim: — Hvaležen sem vam, prijatelji, do konca svojih dni. Dajte jo sem. Takoj jo bom obul. Hvala vam.

— O, ne, — pravijo oni, — spoštovani tovariš, ne moremo je izdati. Saj še ne vemo, če si res ti tisti ki si zgubil to galošo.

— Razumljivo, da sem to jaz. Kdo naj bi bil sicer? — sem menil.

— Verjamemo in čutimo s teboj, — so mi rekli, — in vsekakor je verjetno, da si jo ti izgubil. Toda dati ti je ne moremo. Prinesi nam potrdilo, da si resnično izgubil galošo. Naj ti hišni svet potrdi to dejstvo, pa boš brez obotavljanja prejel to, kar si zakonito izgubil.

— Bratje, — sem jim rekel, — dragi bratje, nihče v hiši ne ve za to dejstvo. Morda mi

DOMISLICE

- Vzgoja je umetnost omejevanja lastne svobode, da ne bi škodovali drugim.

(Alexandri)

• • •

- Nihče ne sme zanemariti lastnega jaza. To je zanj najpomembnejše na svetu in največji izvor moči tudi v delovanju za druge.

(Erine)

Mednarodna prireditelja v Zahomcu:

Troboj Koroška – Slovenija – Videmska pokrajina

Požrtvovalno zahomsko športno društvo je pod okriljem Koroške in vzhodnotirolske smučarske zveze ter častnim pokroviteljstvom deželnega glavarja Ferdinanda Wedeniga izvedlo zadnjo soboto in nedeljo veliko mednarodno tekmovanje – mladinski troboj Koroška – Slovenija – Videmska pokrajina.

Sobotni nordijski dan, ki je obsegal tekmovanje posameznih skupin v tekih, je prepričljivo odločilo v svojo korist zastopstvo Slovenije, ki je v teku na 8 kilometrov za več kot 6 minut distanciralo izbrano ekipo iz Italije, domači koroški tekmovalci pa so se morali kot skupina zadovoljiti z zadnjim mestom. Tudi konkurenco posameznikov je odločil zase član slovenske ekipe – Krančan, ki je zmagal pred Italijanom Wuerichom, svojima rojakoma Karpačem in Kobličem ter Korošcem Burgerjem. S tem so tekmovalci iz Slovenije ponovno dokazali svojo kvaliteto kot trenutno najboljšo moštvo, ki je letos že osvojilo tudi mladinski pokal Kurrikala v Italiji. Za domače koroške tekmovalce sta slovenska in italijanska ekipa predstavili le preveč močnega nasprotnika. Tekmovanje je močno oviral vdor juga, tako da tekmovalna steza kljub izredni požrtvovalnosti prostovoljnih zahomskih pomočnikov ni mogla nuditi idealnih pogojev za izvedbo tekmovanja.

Nedeljske skakalne tekme na 60-metrski skakalnici inž. Bloudka se je udeležilo 35 skakalcev, med katerimi je bilo 6 tekmovalcev iz Slovenije. V skupini mladincev je zanesljivo zmagal Stanko Smolej (Slovenija), kateri spada v sam vrh srednjeevropskega naraščajočega smučarskih skakalcev. Za njim sta se uvrstila na drugo oziroma tretje mesto Koroška Wenzel in domačin Janko Zwitter. Med člani si je zmago osvojil avstrijski reprezentant Baldur Preiml, ki je kar dvakrat izboljšal dosednji rekord skakalnice, katerega je lani postavil Jemc; najdaljši skok Preimla je znašal 56 metrov. S precejšnjim zaostankom za zmagovalcem je drugo mesto dosegel Smolej (Slovenija) pred rojakom Nahtigalom in Korošcem Mayrom.

Zahomsko prireditelja si je ogledalo izredno veliko število gledalcev, ki so bili nad prikazanimi športnimi dosežki tokrat res navdušeni. Funkcionarji najbolj agilnega koroškega nordijskega kluba so pod vodstvom dr. Janka Wiegelefa poskrbeli za vzoren potek tekmovanja in so med zaključno slavnostjo bili deležni zaslužene pohvale tudi s strani predstavnikov Koroške in vzhodnotirolske smučarske zveze.

Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu:

Še vedno nejasno stanje na vrhu

Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu, ki se trenutno odvija v Stockholmu, je v polnem teku. Vendar pa iz dosedanjih rezultatov še ni mogoče delati zaključkov o novem prvaku, kajti odprte so še vse možnosti.

Sodeluje 21 držav, ki so razdeljene v tri kvalitativne skupine. V prvi – to je skupina, iz katere bo izšel tudi svetovni prvak – vodi po štirih odigranih tekmah Švedska, ki vsaj doslej kar uspešno brani svoj naslov svetovnega prvaka. Doslej še ni utrpela poraza, in ima osem točk, medtem ko sta Češkoslovaška in Kanada, ki zavzemata drugo oziroma tretje mesto, med seboj igrali neodločeno in imata zato vsaka za eno točko manj. Na četrtem mestu je Sovjetska zveza, ki je nepričakovano zgubila proti Švedski. Lestvico druge skupine vodita Švica in Romunija, tik za njima pa sta Poljska in Norveška. Jugoslavija je trenutno na petem mestu pred Francijo in Anglijo. Razred zase v tretji skupini predstavlja Avstrija, ki je doslej prepričljivo premagala vse svoje nasprotnike in z »astronomsko« zmagao 30:0 nad Belgijo doseglo enega najvišjih rezultatov vseh časov. V skupini ji sledijo Madžarska, Bolgarija, Danska, Nizozemska in Belgija.

Kdo bo letošnji svetovni prvak? Bo Švedska na domačem igrišču obdržala naslov, ki si ga je lani osvojila s precejšnjo srečo? – Doživeli smo že dve neposredni srečanja prvih

kandidatov: Švedi so ob fanatičnem vzpodbujanju publike srečno premagali precej bolj šibko ekipo Sovjetske zveze 2:1, Češkoslovaki, čeprav za trenutke nedvomno boljši, pa so se morali proti nenavadno hitro razburjenim Kanadčanom zadovoljiti z neodločenim rezultatom 4:4; kanadsko ekipo je pred porazom rešil izvrstni vratar Martin, ki je s svojo izredno prispevnostjo v najbolj kočljivih trenutkih navdušil gledalce. Nadaljnje odločitve so padle včeraj (Sovjetska zveza – Češkoslovaška) odnosno jih bomo videli danes zvečer (Švedska – Kanada) in v nedeljo. Po dosedanjem poteku prvenstva še vedno velja za največjega favorita moštvo iz Češkoslovaške, ne gre pa podcenjevati prednosti domačega igrišča in publike za Švede, odlične tehnične igre Rusov ter brezkompromisne trdote Kanadčanov. Počakajmo torej do nedelje!

Nogomet na Dunaju:

Rapid - Austria Celovec 2:1 (0:1)

Ni veliko manjkalo, pa bi bili znova pričezenzaciji v avstrijskem nogometu. Kajti celovski nogometaši so v ponovljeni pokalni tekmi že v peti minuti dosegli vodstvo z golom Miklausa in sploh zaigrali nogomet, ki nikakor ni bil slabši od dunajskega. Tekmo je odločil neregularni gol Rehnelta, ki je poslal žogo v mrežo Gartnerja, katerega je proti vsem predpisom oviral Schmid. Najboljši igralec na igrišču je bil Vukas, ki se je že dobro vživel v moštvo.

Ta teden vam priporočamo:

Knjige o tujih deželah

- Frans G. Bengtsson: **RDEČI VIKING**, roman razgibanega življenja skandinavskih narodov, 460 str., ppl. 82 šil.
- Vicente Blasco Ibanez: **KATEDRALA**, roman iz španske preteklosti, 292 str., ppl. 27 šil.
- Bojan Bolgar: **DVOJČKA**, roman iz povojne Bolgarije, 456 str., pl. 90 šil.
- Johan Bojer: **ZADNJI VIKING**, roman iz življenja lofofskih ribičev, 308 str., ppl. 24 šil.
- Louis Bromfield: **PRIŠLO JE DEŽEVJE**, roman, ki mojstrsko prikazuje Indijo, njeno pokrajino in ljudi, 704 str., polusnje 114 šil.
- Erskine Caldwell: **RAZKOPANA GRUDA**, roman iz življenja ameriških farmarjev, 192 str., ppl. 32 šil.
- James Cook: **POTOVANJA OKROG SVETA**, čudoviti opisi tujih krajev in ljudi, 388 str., pl. 38 šil.
- Joseph Conrad: **NOSTROMO**, roman iz Južne Amerike, 492 str., pl. 110 šil.
- Mark Derby: **IZ AZIJE ŽIV**, roman, ki je poln eksotičnega vzdušja azijskih otokov, 240 str., ppl. 26 šil.
- Marquerite Duras: **BOJ Z MORJEM**, roman iz daljne Indokine, 304 str., ppl. 82 šil.
- Allen Roy Evans: **POHOD SEVERNIH JELENOV**, povest o »strehu sveta« na robu Arktičnega morja, 252 str., ppl. 27 šil.
- Harold Forster: **CVETOČI LOTOS**, razgled po Javi, 318 str. in slikovne priloge, pl. 65 šil.
- Haldor Laxness: **ISLANDSKI ZVON**, roman o Islandiji in njenem ljudstvu, 480 str., pl. 42 šil.
- Leonid Leonov: **RUSKI GOZD**, veličastna podoba ruske prirode, 792 str., ppl. 64 šil.
- Rosemarie Sutcliffe: **ŠČITNI OBROČ**, roman z angleškega Severa, 264 str., ppl. 28 šil.
- Nevil Shute: **SKOZI PEKEL MALAJE**, roman o Malaji med Japonsko okupacijo, 340 str., ppl. 51 šil.

„Naša knjiga“, Celovec, Wulfengasse

RADIO CELOVEC

I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 20.00, 22.00.
Dnevne oddaje: 5.55 Kmečka oddaja – 6.10 Jutranja gimnastika – 7.55 Gospodarske vesti – 9.00 Pozdrav nate – 10.10 Za gospodinj – 11.00 Zabavna glasba – 13.10 Opoldanski koncert – 18.55 Sport – 19.30 Odmev časa – 20.10 Deželna poročila – 22.10 Pogled v svet.

Sobota, 16. 3.: 8.00 Otrški zbor radia Celovec – 8.05 Naš hišni vrt – 8.15 Jutranji koncert – 11.40 Od plošče do plošče – 13.00 Pestro pomešano – 13.05 Dunaj od nekdanj – 14.15 Pozdrav nate 15.50 Za filateliste – 16.00 Iz vseh dolin zveni – 16.55 O lepem vedenju – 17.00 Vesel konec tedna z glasbo – 8.55 Sport – 20.15 Koncert Slovenske filharmonije.

Nedelja, 17. 3.: 8.05 Kmečka oddaja – 9.05 Popevke od včeraj, danes še na pozabljene – 11.00 Dopoldanski koncert – 12.45 Ogledalo gledališča – 13.00 Operni koncert – 13.45 Iz domovine – 14.30 Pozdrav nate – 17.05 Glasba ob čajanki – 18.00 Veselo petje, veselo igranje – 19.00 Sport – 20.10 „Poročilo palovanja s laiča“, veselo igranje – 21.18 Ob lepi modri Donavi.

Ponedeljek, 18. 3.: 8.15 Celovski kamorni orkester – 13.05 Cajkovski: Svitla iz baleta „Labodje jezero“ – 13.30 Male melodije – 15.00 Posebej za vas – 15.45 Koroški knjižni kotiček – 16.00 Glasba zate – 18.25 Za vas? Za vse! – 18.35 Mladinska oddaja – 19.00 Dober večer, dragi poslušalci – 20.30 Veseli ljudje so veselje – 21.15 Veselo petje, veselo igranje.

Torek, 19. 3.: 8.00 Zvenec jutranji pozdrav – 8.15 Orkestrski koncert – 14.45 Oddaja mladinskega referata – 15.00 Pozdrav nate – 17.00 V koncertni kavarni – 18.00 Mesec dni deželne politike – 18.25 Če mene vprašate – 19.00 Dober večer, dragi poslušalci – 20.15 „Poročilo prijatelji“, sluhna igra – 21.15 Pesem za lahko noč.

Sreda, 20. 3.: 8.00 Zvenec jutranji pozdrav – 8.15 Glasba mojstrov – 15.00 Glasba za mladino – 15.45 Vloga medicinskih strokovnjakov v družbi – 16.00 Glasba zate – 18.00 Veselo in zabavno – 18.15 Pomoč vsakdo potrebuje – 19.00 Dobro misljeno, dobro narejeno – 20.15 Koncert Igorja Stravinskega – 21.25 Pesem o pasji zvestobi.

Četrtek, 21. 3.: 8.00 Zvenec jutranji pozdrav – 8.15 Orkestrski koncert – 14.45 Ura pesmi – 15.15 Posebej za vas – 15.45 Koroški avtorji: Wilhelm Rudniger – 16.00 Glasba zate – 18.00 Koroška kulturne vesti – 18.20 Oddaja zbornice kmelijskih delavcev – 18.35 Mladinska oddaja – 19.00 Dober večer, dragi poslušalci – 20.15 Poslni čas na štajerskem in koroškem – 21.00 Zvenec alpska dežela.

Petek, 22. 3.: 8.00 Zvenec jutranji pozdrav – 8.15 Glasba iz Francije – 15.00 Francoska komorna glasba – 15.45 Kulturno ogledalo – 16.00 Glasba zate – 17.00 V koncertni kavarni – 18.00 Koroški visokošolski tedni – 19.00 Z Luise Martini po celem svetu – 20.15 Štirje proti štirim.

II. PROGRAM

Sobota, 16. 3.: 6.10 Z glasbo v dan – 8.20 Prosimo, prav prijazno – 9.45 Ti in žival – 10.00 Solska oddaja – 11.00 Ljudstvo in domovina – 13.20 Odmev iz Avstrije – 13.55 Agrarna politika – 15.15 Vsaka stvar ima dve strani – 16.00 Za delovno ženo – 16.30 Od melodije do melodije – 17.40 Mednarodna radijska univerza – 18.00 Vseh deval – 19.10 Oddaja zveznega kanclerja – 19.35 V zvezdah je zapisano – 21.00 Strauss igra.

Nedelja, 17. 3.: 7.05 Godba na pihala – 8.15 Kaj je novega – 9.00 Operni koncert – 10.15 Glasbena pestrst – 11.00 Koncert dunajskih filharmonikov – 13.10 Za avtomobiliste – 14.10 Glasbeni suvenirji – 15.00 Ljudstvo in domovina – 15.40 Ljudska glasba in pesmi iz Štajerske – 16.00 Glasba iz vsega sveta – 18.25 Nazaj v šolsko klopo – 19.10 Teden dni svetovnega dogajanja – 19.30 Popevke na tekočem traku – 20.00 Nedeljski koncert.

Ponedeljek, 18. 3.: 6.05 Premislite prosimo sami – 8.10 Prosimo, prav prijazno – 9.05 Solska oddaja – 9.35 Iz ustvarjanja velikih mojstrov – 10.15 Solska oddaja – 11.00 Ljudske viže – 13.30 Za prijatelja opere – 14.35 Mednarodna radijska univerza – 15.00 Solska oddaja – 15.30 Srečanje v Parizu – 16.00 Otrška ura – 17.40 Zenska oddaja – 19.30 Glasbena igra.

Torek, 19. 3.: 6.05 Preden odidete – 8.20 Da, to je moja melodija – 9.05 Solska oddaja – 9.35 Iz ustvarjanja velikih mojstrov – 10.15 Solska oddaja – 11.00 Ljudske viže – 13.20 Teden pri združenih narodih – 13.55 Pomembni orkestri – 15.00 Solska oddaja – 16.30 Življenje se začne pri šestdesetih – 17.15 Znanje za vse – 17.50 Esperanto – 19.30 Sreča trinaestega – 20.00 Operetni uspehi nekdanj in danes – 21.30 O tem lahko govorimo.

Sreda, 20. 3.: 6.05 Premislite prosimo sami – 8.10 Prosimo, prav prijazno – 9.05 Solska oddaja – 9.35 Iz ustvarjanja velikih mojstrov – 10.15 Solska oddaja – 11.00 Ljudska glasba – 13.30 Za prijatelja opere – 14.15 Sodobni avstrijski komunisti – 15.00 Solska oddaja – 15.30 Humor po notah – 16.30 Koncertna ura – 17.40 Domači zdravnik – 19.30 Halo! Tenagerji! – 20.15 „In jutri je pomlad“ – 21.10 Temza-Donava.

Četrtek, 21. 3.: 6.05 Preden odidete – 8.10 Glasba na tekočem traku – 9.05 Solska oddaja – 9.35 Iz ustvarjanja velikih mojstrov – 10.15 Solska oddaja – 11.00 Ljudska glasba – 13.30 Zgodovina velikih opernih gledališč – 15.00 Solska oddaja – 16.00 Maščevanje je sladko 17.40 Zenska oddaja – 20.00 Vindobona, prekrasno mesto – 21.00 K zgodovini Fausta.

Petek, 22. 3.: 6.05 Mladi glas – 8.10 Prosimo, prav prijazno – 9.05 Solska oddaja – 9.35 Iz ustvarjanja velikih mojstrov – 10.15 Solska oddaja – 11.00 Domovina, lepa domovina – 13.30 Za prijatelja opere – 14.15 Sodobni avstrijski komunisti – 14.35 Mednarodna radijska univerza – 15.00 Solska oddaja – 15.30 Veselo in zabavno – 16.00 Otrška ura – 17.15 Znanje za vse – 19.30 Klasiki v radiu – 21.25 Tretje znamenje.

SLOVENSKE ODDAJE

Sobota, 16. 3.: 9.00 Od pesmi do pesmi – od srca do srca.
Nedelja, 17. 3.: 7.30 Duhovni nagovor. S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 18. 3.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporreda. Voščila za Jožefovo – 18.00 Športni obzornik.

Torek, 19. 3.: 14.15 Poročila, objave. S polnim srcem voščim...

Sreda, 20. 3.: 14.15 Poročila, objave. Kar želite zaigramo.

Četrtek, 21. 3.: 14.15 Poročila, objave. Pozdrav mladim... (pesmi)

Petek, 22. 3.: 14.15 Poročila, objave. Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. To in ono.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 5.05, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 22.00, 23.00, 24.00.
Oddaja na srednjem valu 327,1 – 257 – 212,4 – 202 m
UKV frekvence 96,5 – 92,9 – 94,1 – 88,5 – 97,9 MHz
Dnevne oddaje: 5.00 Dobro jutro – 5.10 Nekaj domačih – 8.25 Zabavni kaleidoskop – 10.15 Od tod in onod – 12.15 Kmetijski nasveti – 12.25 Melodije ob 12.25 – 16.00 Vsak dan za vas – 18.00 Aktualnosti doma in v svetu – 19.05 Glasbene razglednice – 19.30 Radijski dnevnik.

Sobota, 16. 3.: 8.55 Radijska šola – 9.45 Invalidski pevski zbor poje partizanske pesmi jugoslovanskih narodov – 11.00 Pozor, nimaš prednosti! – 12.15 Miro Kernjak poje koroške narodne pesmi – 12.30 Koncertni plesi Chopina – 13.30 Ob zvokih zabavne glasbe – 14.05 Iz glasbenih bajk Blaža Arniča – 14.35 Voščila – 15.15 Majhni zabavni ansambli v plesnem ritmu – 18.10 Pri zori iz „Fausta“ – 18.45 Okno v svet – 19.05 Glasbene razglednice – 20.00 Domače in poskačne – 21.00 Za konec tedna – ples.

Nedelja, 17. 3.: 6.30 Napotki za turiste – 8.00 Mladinska radijska igra 8.45 Mladinske pevске revije – 9.05 Z vedrimi melodijami v novi teden – 10.00 Se pomnite, tovariši! – 10.30 Javna matineja solistov in ansambloradja Ljubljana – 12.05 Voščila – 13.30 Za našo vas – 14.00 Koncert pri vas doma – 14.15 Voščila – 15.15 Hammond orgle – 15.27 Arthur Rubinstein igra Mozarta – Humoreska tedna – 16.20 Vrtiljak zabavnih zvokov – 17.15 Radijska igra – 18.09 Iz makedonske simfonične literature – 18.30 Športna nedelja – 19.05 Glasbene razglednice – 20.00 Izberile svojo melodijo – 21.00 Ciklus ruske opere – 22.15 Zabavni ansambli radia Zagreb.

Ponedeljek, 18. 3.: 8.05 Zbori Vinka Vodopivca – 8.25 Stare melodije v novih oblekah – 8.55 Za mlada radovedneže – 9.45 Zvoki z argentinskih pamp – 10.15 Filnala Webrova „Carostrelca“ – 11.00 Pozor, nimaš prednosti! – 12.15 Slovenske narodne – 12.30 Kaleidoskop zabavnih zvokov – 13.30 Italijanske arije – 14.05 Romunski radijski orkester – 14.35 Voščila – 15.15 Od orglic do bing banda – 15.40 Literarni sprohod – 17.05 obdobja slovenskega samospeva – 18.10 Iz pariških plesnih dvoran – 18.45 Radijska univerza – 19.05 Glasbene razglednice – 20.00 Koncert simfoničnega orkestra radia Beograd – 20.45 Nova v znanosti.

Torek, 19. 3.: 8.05 Iz jugoslovanskih oper – 8.55 Radijska šola – 9.25 Od rumbe do twista – 9.45 „Luštno je vigrad“ – 10.15 Povest o starem atamanu – 11.00 Pozor, nimaš prednosti! – 12.15 Cifre ob spremljavi godalnega orkestra – 12.30 Igramo za razvedrilo – 13.30 Skladatelj Blaž Arnič in Malija Bravničar – 14.05 Radijska šola – 14.35 „Pri Joževcu...“, domači in narodni napet – 15.15 Kilara in harmonika – 17.05 Koncert po željah – 18.10 Iz zlatih dni zboravske glasbe: Poljska renesansa – 18.45 S knjižnega trga – 19.05 Glasbene razglednice – 20.15 Radijska igra – 21.00 Na dvorcu sončnega kralja – 21.20 Jugoslovanski pevci zabavne glasbe.

Sreda, 20. 3.: 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb – 10.15 Veliki zabavni orkestri – 10.45 Clovec in zdravje – 11.00 Pozor, nimaš prednosti! – 12.15 Gorenjski vokalni kvintet – 12.30 Znameniti operni zbori – 13.30 Zvočna panorama – 14.05 Radijska šola – 14.35 Orkester Jugoslovanske radiotelevizije dirigira Samo Hubad – 15.15 Valčki Johanna Straussa – 17.05 Govorica glasbenih instrumentov – 18.10 V ritmu Latinske Amerike – 18.30 Po naši lepi deželi – 18.45 Ljudski parlament – 19.05 Glasbene razglednice – 20.00 Spoznavajmo svet in domovino – 22.15 Majstrske partiture našega stoletja.

Četrtek, 21. 3.: 8.20 Melodije iz glasbenih revij – 8.35 Pianist Marijan Lipovšek – 8.55 Radijska šola – 9.25 Iz opere „Porsy in Bass“ – 10.15 Mandoline in godala – 10.40 Tečaj ruskega jezika – 11.00 Pozor, nimaš prednosti! – 12.15 „Juhe, juhe, vigrad približa se...“ – 12.30 Vesele melodije – 13.30 Pittsburski simfonični orkester – 14.05 „Podoknica“ iz minulih desetletij – 14.20 Zabavni orkester radia Beograd – 14.35 Voščila – 15.30 Turistična oddaja – 17.05 Pisan izbor operne literature – 18.10 Zabavni zvoki današnjih dni – 18.45 Kulturna kronika – 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napetov – 21.00 Literarni večer – 22.45 Poje Ivo Robić.

Petek, 22. 3.: 8.25 Nekaj slovenskih popevk – 8.55 Pionirski tednik – 9.45 Domači zvoki s kmečko godbo – 10.15 Iz opere „Manon Lescaut“ – 12.15 Slovenske narodne ob spremljavi harmonike – 12.30 Poljski umetniki izvajajo Chopina – 14.05 Radijska šola – 14.35 Iz operelnega sveta – 15.15 Napotki za turiste – 15.20 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov – 15.45 Jezikovni pogovori – 17.05 Koncert in simfonija – 18.25 Poje Ljubljanski orkester – 20.00 Lepe melodije – 20.15 Tedenski znanje-politični pregled – 20.30 Štiristo let klavirske glasbe – 21.15 O morju in pomorščakih.

TELEVIZIJA

Sobota, 16. 3.: 15.00 Glasba sveta – 16.00 Za otroke od 11 let – 16.30 Pogled v deželo – 18.30 Kaj vidimo navega – 19.30 Večerna poročila – 19.45 Svet v sliki – 20.15 „Florence in zobozdravnik“, film – 22.00 Kje vas žuli čevlji.

Nedelja, 17. 3.: 12.00 Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu: Švedska – Češkoslovaška – 16.00 Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu: Sovjetska zveza – Kanada – 18.10 Za otroke od 11 let – 19.10 Sedem dni dogodkov – 20.00 Večerna poročila – 20.15 Prenos iz gledališča.

Ponedeljek, 18. 3.: 18.30 Aktualni šport – 19.30 Večerna poročila – 20.15 „Dih sreče“, povojna drama iz japonske vsakdanosti – 21.10 Športno omizje.

Torek, 19. 3.: 18.30 Leteča policija ISAR 12 – 19.30 Večerna poročila – 20.15 Enaindvajset – 21.00 „Povabim vas, gospodična...“.

Sreda, 20. 3.: 17.00 Za otroke od 5 let: Listamo v slikanici – 17.25 Za otroke od 11 let: Svet mladine – 17.55 Za družino – 19.00 Slike iz Avstrije – 19.30 Večerna poročila – 20.15 Variete – 21.00 Prva pomoč na delovnem mestu.

Četrtek, 21. 3.: 11.00 Solska oddaja – 19.00 Sport – 19.30 Večerna poročila – 20.15 „Vaš nastop, prosimo“ – 21.00 „Ilustrirano, prosim“ – 21.20 Z očmi naših otrok.

Petek, 22. 3.: 19.00 Trg ob koncu tedna – 19.30 Večerna poročila – 20.15 „Brat Martin“, prenos iz Ldwingerjevega gledališča.

Izdajatelj, lastnik in založnik: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec - Klagenfurt, Gasometergasse 10, telefon 56-24. Glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Lavro Poločnik. Tiska založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje. Dopolni naj se pošiljajo na naslov: Celovec - Klagenfurt 2, Postfach 124.